

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים החסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

י"ז חשוון תשס"ט

וירא

שנה י"ב גליון תקפ"ד

לרגל הופעתו כבוד של כ"ק מרן רבינו שליט"א:

בזמן שהצדיק בעיר הוא הודה

תוכן העניינים

לקח טוב.....עמוד ג'

דבש תמרים.....עמוד ז'

בשפתי צדיקים.....עמוד ט'

פרפראות לחכמה....עמוד י"א

ודרשת והקרת.....עמוד י"ג

חוקים להורותם.....עמוד ט"ז

הילולא דצדיקיא.....עמוד כ"א

משולחן מלכים.....עמוד כ"ו

דברות קודש.....עמוד ל"ד

מטולטלים ומדוכאים, סחופים ודווים, הסתובבו אנשי העיירה מרוב התלאות שנשתרגו על צוואריהם, מעול מיעוט הפרנסות שירד עשר מעלות אהורנית, וכן עוד הרבה מיני צער ויגון נתרבה ביניהם, אשר על כן מיכבו אנשי העיירה עצה ביניהם שישלחו משלחת כבודה להלות פני המלך שהעיירה היתה תחת מלכותו, שיושיט להם עזרתו להלצם ממיצר, וכבר דימו בנפשם סמוכים ובטוחים בעצתם נסעו להעיר הבירה מקום משכן המלך.

אמנם בהגיעם לשערי הארמון ראו שקשה מאוד לזכות לראות פני המלך, ולא בכל עת זומן אפשר להכנס לבקר בהיכלו כי המלך עסוק בהנהגת המלוכה, וישוב בחבר מרעיו וממסכים עצה איך להעלות את מדינות מלכותו על במתי האושר וההצלחה, ועליהם להמתין זמן מרובה עד שייכנסו אל המלך להציע בקשתם.

עד שהגיע חכם א' ויעץ להם שהיות שהמלך נוסע לפעמים מעיר לעיר לדעת שלום בני מדינתו ומה ייעשה בה, ואז בעת עמדו עליו דרך יוכלו בנקל להגיע אליו, ואכן כך הוה.

הנמשל מובן מאליו בעמדינו בעת ימים המאירים והנשגבים בעת שכ"ק מרן אבינו רועינו שליט"א שוהה בקרב מהנינו, ולבינו מלא שבה ותהלה להקב"ה על אשר זכינו שכ"ק מרן יבוא ויפרוס צילו עלינו, בוודאי כשנשיא אלוקים בתוכינו בודאי יעלה את תחנונינו לפני אדון כל, וישפיע לנו שפע רב וכמ"ס, וכמובא בספח"ק תפארת שלמה דזהו ענין מעלת נסיעה לצדיק הדור שמסוגל להשפעות טובות וצורכי עוה"ז, בני חיי ומוזוני, כי למעלה יודעים כי הכל לטובה, אבל הצדיק שהוא אתנו בעוה"ז הרי הוא מיצר בצרתן של ישראל, לכן הוא מתפלל ומעתיר בעד צרכי בני"ו ומאציל עליהם מברכותיו המהורות לטב ולחיים ולשלם.

ותקותינו איתנה שיושפע לנו שפע ברכה והצלחה, מאלוקי המערכה, כל טוב חיים וברכה, ברביה והמשכה, להעלות לנו ארוכה, להמציא פדות ורווחה, ויוסיף עלינו ה' אלף פעמים ככה, עדי נזכה לישועה המובטחה, בקיבוץ כנסת ישראל הנידחה, ולעיר ציון בריתה יביאנו, בשמחת עולם על ראשינו, לקבל פני משיח צדקינו, במהרה בימינו, ובראשינו מלכינו גאון עוזינו, אמן כ"ר.

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להר"ד יושע פאליק שווארץ הי"ו

011-972-527617061

וועד החתונה

שע"י קהל יטב לב
ד'סאטמאר

קרית יואל – בני ברק יצ"ו

ב"ה

סדר השבת שבע ברכות בחצרות קדשינו

בצל קדשו של ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

כל התפילות ועריכת השולחנות
יתקיימו בבית מדרשינו הגדול "ויואל משה" בשיכון

- סעודות שבת שבע ברכות יתקיימו בהיכל ישיבתנו הק'.
- סעודות השב"ק לאנ"ש מעיה"ק ירושלים יערכו בביהמ"ד של התלמוד תורה.
- רבינו שליט"א יערוך את השולחן המהור בשעה 9.15, אחרי המיש תתקיים מעמד ה"מצוה טאנץ" ע"י רבינו שליט"א. אנ"ש מתבקשים למהר ולבוא מקודם בכדי שכ"א על מקומו יבוא בשלום.
- תפילת שחרית בשעה 8.30, קידושא רבא לאחר התפילה.
- תפילת מנחה וסעודת רעוא דרעווין 20 דק' אחרי זמן הדה"ג.

בברכת שבתא טבא

וועד החתונה

לְהַקְטִיב

**לִיקוּטִים יְקָרִים, מִפִּי סוֹפְרִים וְסוֹפְרִים
עִיד מוֹסֵר וְחִסְדוֹת נְאֻמִּים**

יורא אלוי ה' באלני ממרא, אברדם בענוותנותו סבור היה, כי ממרא הוא הוא שזכה להשראת השכינה. (אור פני משה)

☆

והוא יושב פתח האהל, אברדם אבינו חשב שעדיין לא נכנס אל הקדושה, והוא יושב רק בפתח האהל. (נועם אלימלך)

☆

והנה שלשה אנשים, בכוונה נשלחו מלאכים, להורות לדם כי עבודת ה' ע"י בשר ודם עדיף מעבודתם. (נפלאות חדשות)

☆

אל נא תעבור, נא הוא לשון תפילה, שהתפילה תהיה תמיד כראוי ולא תעבור מעולינו. (זרע קודש)

☆

יקח נא מעט מים, ע"י מעט פ"י הכנעה ועונה זוכים לקנין התורה שנמשלה למים. (רעט משה)

☆

ורחצו רגליכם, פ"י הסירו את ההרגלים הרעים שלכם. (דברי חיים)

☆

ברש"י יקח נא ע"י שליח, פ"י ניתן לזכות לתורה הנמשלה למים, ע"י שליח פ"י שתומכים בלומדי תורה. (ישועות אברהם)

☆

ברש"י כסבור שהם ערביים, לימדה תורה שגם עם פחותי ערך, ואפ"י ערביים, צריכים לקיים הבטחת אורחים. (באהלי צדיקים)

☆

ברש"י שמשתחווים לאבק רגליהם, אותם הסוככים על משאם ומתנם ויריצם ברגליהם לצורך פרנסם, הרי הם כאילו משתחווים לעבודה זרה לאבק שברגליהם, לפיכך ורחצו רגליכם. (תולדות אדם)

☆

וסעודו לבכם אחר תעבורו, על די אכילת הצדקים, וסעודו לבכם פ"י נשפע שפע רב לעולם, אחר תעבורו, תעבירו את ההשפעה לאחריים. (נועם אלימלך)

מן עברתם, זה המתנאה הושב עצמו לכן, פ"י שהוא צדיק וכל מעשיו כנים וישרים, עברתם אינו אלא בעל עבירה. (משמרת איתמר)

☆

ברש"י נ' לשונות בחרדל, העיקר הוא שמירת הלשון ותקינות, כשם שהחרדל מוסף מעם ומתקן את הבשר. (מעגלי צדק)

☆

ברש"י כדי לשגר לה כוס של ברכה, סגולת כוס של ברכה היא להיפקד בפרי כמין לפיכך בקשו המלאכים לשגר לה כוס של ברכה. (צמח ה' לצבי)

☆

שוב אשיך אליך כעת חיה, כשהאדם שב בתשובה, הרי הוא מחדה ממש את הימים והעיתים שנחשבו כמתים בגלל המאיו ועונותיו. (כנסת יהזקאל)

☆

ואדני זקן, אם אונם זקנתי ובלותי, אך ואדני אדון העולם בהש"ת, הוא זקן מלא רחמים, ולפיכך נושעתי. (לב שמה)

☆

לא צחקתי כי יראה, בו ברגע שהבירה בחטאה חזרה בתשובה מיראה, כמו שכתוב לא צחקתי כי יראה, אלא שהקב"ה הפ"ץ היה שתשוב בתשובה מאהבה, ואז אדרבה החטא יהפך לזכות, לפיכך אמר לה לא די בכך, אלא כי צחקת, רצוני שהצחוק עצמו יתעלה ויהשב לזכות. (עטרה לראש צדיק)

☆

ושמרו דרך ה' לעשות צדקה, רמזו הוא לעשות צדקה לפני תורה ותפילה, ובכך ושמרו דרך ה'. (תשואות חן)

☆

הכצעקתה הבאה אלי עשו בלה, רק אם יחזרו בתשובה ראוייה לפי גדול החטא, אז בלה, בלה ואמרוק עוונם לגמרי. (בת עין)

☆

לדבר אל ה' ואנכי עפר ואפר, למרות שזכותי לדבר אל ה', נכיר אנכי בשפלותי, כי איני אלא עפר ואפר. (תפארת שלמה)

אל נא אחי תרעו, נא הוא לשון תפילה, פ"י אינכם מסוגלים להתפלל על הצרה שלא תבוא, הרי אחי תרעו מלשון התרועעו באהבה ואחדות. (בארת המים)

☆

אל תביט אחריו, אין לך להתבונן על מה שהטאת בעבר, אלא שא עינדך לתקן מכאן ולהבא. (אמרי יהודה)

☆

הלא מצער הוא ותחי נפשי, מאחר שיושביה מעטים, שורר ביניהם שלום ואחדות, ובזכות זה ותחי נפשי. (רשפי אש)

☆

לוי מצער, כל אחיותו של היצ"ר הוא מצער פ"י בדברים פעוטים. (אור פני משה)

☆

אשר ילדה לו שרה יצחק, כי תחבולותיו של היצר הרע, היו לגבי יצחק שהוק בעלמא. (שפת אמת)

☆

וגם את בן האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא, מזה שבן האמה לגוי אשימנו שעתידי להיות גדול, אינו אלא כי זרעך הוא, פ"י פתחון פה לישראל שיוכלו לטעון וכי גרועים אנו מישמעאל. (זכרון שמואל)

☆

אלקים עמך, אע"פ שהנהגתך אינה שווה בקביעות לפעמים כך ולפעמים כך, הרי תמיד תראה שיהיה אלקים עמך. (מנחת יהודה)

☆

קח נא את בנך, את לרבות, לרבות כל זרעו עד עולם, שכולם יהיו מוכנים להקריב עצמם לפניו יתברך. (שפתי צדיק)

☆

והעלהו לעולה, אותה אהבה שהקד אוהב את יצחק בנך, הקרב והעלה לעולה אליו יתברך. (ראשי בשמים)

☆

ויאמר אבי ויאמר הנני בני, האב ובנו זוקפין את מעלת העקידה איש על רעהו, ובעוד שיצדק מעלה על נם את אביו, ויאמר אבי, דמוכן לשחוט את בנו הנולד

למאה, הרי לעומתו שיבה אברהם את יצחק בנו המוכן למסור נפשו, ויאמר הנני בני.

☆

והרבה ארבה את זרעך, הקב"ה הבטיח לו, כי כל מה שיזרעו ישראל מצוות ומעשים, יתרבו ויעשו פירות ופירי פירות לנצח.

☆

וישב אברהם אל נעריו, אפי' שעשה מעשה גדול זו, מ"מ וישב אל נעריו כאילו הוא אחד מהם, ולא נתגאה כלל.

(שני המאורות)

☆

ופלגשו ושמה ראומה, אע"פ שהענוה הוא המדה המעולה ביותר, הרי קיימת ענוה פסולה הגורעת מגאווה, כי המתגאווה בענותנותו ואומר, ראו-מה, הביטו וראו מה כמה גדלה ענותנותו, אזי אינו אלא זר ונכרי כפילגשו.

בישראל

אשר ברא ששון ושמחה, ברא הוא לשון בריאות, והיינו ששון ושמחה של מצוה מכיב בריאות לאדם. (אמרי שאול)

☆

ורש תשיש, שמה תשמת, פי' שיעקב השמחה היא כדי לעורר לפניו יתברך שמחה במעונו. (שפת אמת)

שהכל ברא לכבודו, ברשי' לכבוד העם הנאספים, ל' נאספים מלשון ויאסף אל עמיו וקאי על נשמת האבות הבאים מעלמא דקשומו.

(הרה"ק השר שלום מבעלזא ז"ע)

☆

ויעש להם משתה ויאכלו וישתו, ויעש לדם משתה דהיינו שעושה התונה לבניו, ועי"ז ויאכלו וישתו באה לו פרנסה וכל טוב.

☆

ורש תשיש על בניו בית המקדש, שמה תשמת, כי אין בן דוד בא עד שיובלו כל הנשמות שבגוף זהו שמחת הנישואין על הנשמות שיבואו לעולם ובה יהיה התקרבות לגאולה, ולכן סומכין שוש תשיש לשמה תשמת, כי השמחה יקרב בניו בית המקדש.

☆

כל הנהנה מסעודת התן וכלה ואינו משמחו עובר בחמשה קולות, פי' הסבא קדישא מקומיד זי"ע אפי' זה שאינו יכול לשיר ולרקוד ולבדה, ע"י שנשארים עומדים לראות במזמורי התן וכלה ולהסתכל בשעת השירה והריקוד והבדיחה, לפי רוב הקהל מתגבר ביער שאת הכה לשיר ולהמרקד לרקוד ולהבדה לבדה, וממילא הרי זה משמחו.

(אמרי שאול)

אגרא דבי חילולא מילי, כזה הכה אנו יכולין לפתוח פה בתורה ותפילה, ובעל שמחה היינו שהוא בעל המשפיע שמחה. (ישמח ישראל)

☆

חתן על כלה בגימ' בתורה, לומר כל המשמח התן וכלה כאילו עוסק בתורה, בגן בגימ' כלה לומר כל המשמח התן וכלה יבא בגן עדן התן בגמ' שהקים לומר דהמשחק לפני התן וכלה זוכה ליהנות ממון שבא משחקים וכל המשמח התן וכלה יזכה לראות בשמחה ליתן שנאמר ליתן זה יצרת לשחק בו.

☆

מזל טוב, אע"ג דאין מזל לישראל, אלא דאין טוב אלא תורה, על כן מברכין מזל טוב דאם מתנהג על פי התורה מהפך המזל לטובה.

☆

שהזיווג יעלה יפה, הברכה הוא שיתקים בהזיווג החמשה עשר מעלות שרשומים באמת ויציב עד המעלה יפה. (אוהב ישראל)

☆

שהזיווג יעלה יפה, כי עתה זיווג הו"ה אדנ"י עולה צ"א, ולעתיד יהיו שתי שמות יה"ה אדנ"י עולין מנני יפה, לזה מברכין שהזיווג שמות הקב"ה יעלה מספר יפה. (זרע קודש)

כולנו !!!

למעמד הנשגב

"התרוממות קרן התורה"

סיום מסכת ביצה והתחלת מסכת שבועות במסגרת חבורת 'יסודי התורה'

ביום שני הבעל"ט

באולם לב האצולה רח' הירקונים 67 פתח תקוה

י"ד

חבורת יסודי התורה

שע"י התאחדות אברכים וקהל יעב לב ד'סאטמאר
נתמסדה ע"י ב"ק מרן רבינו שליט"א
במשך אלפי שנים - ל"ג במשך חמשי ימים

בעזה ש"י"ת

בשיר ושבח לנותן התורה ובהתרגשות ובהתרוממות עילאה
מתכבדים אנו בזה להזמין את כל אנשי שלומינו עדת קהילתנו הע"י
לבוא להשתתף ולקחת חבל
במעמד המרומם והמפואר לכבודה של תורה

בינום אנ"ש בארה"ק ומעמד "התרוממות קרן התורה"

לרגל סיום מסכת ביצה והתחלת מסכת שבועות במסגרת חבורתנו

יחד עם

מסיבת שבע ברכות רבתי

לכבודו של מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א

שתיערך א"י"ה בקול רינה והמון חוגג וברוב פאר והדר

ביום שני פרשת חיי שרה י"ט חשון הבעל"ט

בשעה 3:00 אחה"צ

באולם "לב האצולה" רח' הירקונים 67 פתח תקוה

בראשות

ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

אשר יופיע בהדרת קדשו וישא מדברותיו לכבוד המעמד הגדול

המחכים לבואכם ביקרא דאורייתא

חבורת יסודי התורה ד'סאטמאר ב"ב

מרכז המוסדות דרבינו יואל מסאטמאר

נתייסד ע"י כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעו עכ"ל א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

תלמוד תורה יטב לב • ישיבה קטנה דרבינו יואל • ישיבת מהרי"ט דסאטמאר
בנות ארץ ישראל בית פייגא • חברה משניות • קופת גמילות חסדים

רבא דעמיה מדברנא דאומתיה בוצינא דנהורא

בריך מתייך לשלם

בהתרגשות עילאה וחרדת קודש, ביראת הכבוד והתרוממות הנפש, מקדמים אנו את פני המנורה הטחורה, אספקלריא המאירה, עמרת ראשינו, נזר תפארתינו, גאון עוזנו, ומחמד עינינו

כבוד קדושת

מרן רבינו הגה"ק שליט"א

**עת חבלים נפלו לנו בנעימים לקבל פני קדשו בעירינו
לרגל שמחת הנישואין בבית הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א**

מה' ינתן משאלותיו, מלך ביופיו תחזינה עינינו, ונזכה להתבשם מאורו הבהיר אנו ובנינו, ויתרומם קרן התורה והיראה בתוכינו, ויהא בואו לחיזוק ליהדות החרדית הצרופה בארצינו, כעמוד האש ההולך לפני מחנה ישראל הדוגלים על שימת רבותינו, ובימיו ובימינו תושע יהודה וישראל בביאת משיח צדקינו, ומלכינו מרן רבינו הגה"ק שליט"א בראשינו, במהרה בימינו אמן.

המקבלים פניו בהדרת קודש וחרדה עילאה

הנהלת המוסדות

דבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ולא השבת את בנך את יחידך. נ"ל ביאור הדבר כי ידוע שמשביעין אותו אפי' כל העולם אומרים עליך צדיק אתה הי' בעיניך כרשע ובסמי"ק מונה בין הלאוין שלא להיות צדיק בעיניו שנאמר אל תאמר בצדקתך עי"ש, ושמעתי בשם צדיק אחד שאמר אפי' יאמר לי הש"י בעצמו שאני צדיק שבדאי אני מאמין כי אמת הדבר היינו באותו רגע שאומר הי' אבל ברגע שאח"כ שוב יוכל להיות ח"ו שאינו כן כי יש קונה עולמו בשעה אחת ויש להיפך חלילה, וע"ד שאמרו המקדש אשה ע"מ שאני רשע אפי' כל ימיו הי' צדיק הי"ז מקודשת, ועייב אפי' אם שמעתי מפי הש"י עצמו שאני צדיק ברגע שאח"כ לא הייתי מחזיק א"ע לצדיק עייב שמעתי, והו עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, כלומר ברגע זו ידעתי אבל ברגע שאח"כ כביכול אני שולל הידיעה שאינו מזדקק לבחירה. (ייטב לב) ☆

והוא יושב פתח האהל כחום היום. פרש"י ישב כתיב בקש לעמוד, אמר לו הקב"ה שב וכ"ו, ויבואר הנה איתא בזוהר חדש מאי וירא אליו ה', אלא קוב"ה אחוי ליה לאברהם ואמר בהאי דרא יהון צדיקים ובהאי דרא בינונים ובהאי דרא רשעים, עייב. והנה בשעה שראה אברהם אבינו את שפלות המצב של דור האחרון הזה, רצה להכין כח הצלה בעבורנו, ולכן בקש "לעמודי", ועל דרך שאמרו חז"ל אין עמידה אלא תפילה, והיינו שרצה להתפלל תפילות כאלו המכריחין למחר בחינת הנאולה, כמו שמצינו

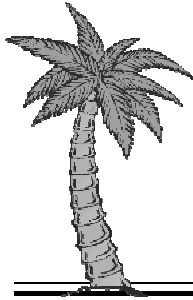
בתפילת רבי חייא ובניו, אמנם גם זה בכלל השבועה שלא ידחקו את הקץ וכפירש"י שלא ירכו בתחנונים על כך יותר מדאי. וי"ל היינו תפילות כאלו המכריחין הנאולה וכגון רבי חייא ובניו. והו הכוונה בקש לעמוד, היינו להתפלל על הורות האחרונים ולעשות בתפילתו הכרח על הנאולה, אמר לו הקב"ה שב, שלא תתפלל כ"כ שגם זה נכלל בשבועה החיקת הקץ. (דברי יוא"ל)

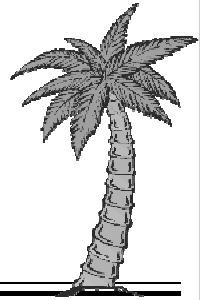
ובתוא"ל ילד את רבקה וגוי ופילגשו ושמה ראומה וגוי. ויש לדקדק מפני מה נכתבו תולדות פילגשו, ואפ"ל בהקדם מ"ש בתולדות יעקב יוסף שמעתי ממורי כי בעת רדת הנשמה קדושה מלמעלה, נתעורר קטרוג למעלה מהשמן, שמעתה לא יוכל לפעול פעולתו להסמין ולפתות, מאחר שזה יהויר את כל העולם למוטב, וא"כ למה נברא לריק, עד שנותנים לו נגד זה איש בליעל מצד הטומאה שיסית וידיח, ומעתה שוב הבחירה חופשית כי זה לעומת זה עשה האלקים, ושמעתי ממרן דודי וללחיה לפרש בזה מה שאמרו במדרש שבשעה שנפקדה שרה אמנו הרבה עקרות נפקדו עמה, כי בעת שרצו להוריד את נשמת יצחק אבינו, הוצרכו הרבה עקרות מאומות העולם להפקד עמה, למען יסכים השמן להוריד הנשמה הקדושה עייב, וזש"ה ובתוא"ל ילד את רבקה, אמנם למען לא יקטרג השמן על הורדת הנשמה הקדושה הזאת לעולם הזה, ועייז סיים ואמר ופילגשו ושמה ראומה ותלד גם היא, ועייז הסכים השמן על הורדת נשמת רבקה אמנו. (ברך משה)

והוא יושב פתח האהל כחום היום. פרש"י לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו, וצריך ביאור הלשון עובר ושב, ויתבאר על פי מה שכתב בישמח משה כי קשה אך יתכן תשובה פיוס ומחילה הלא מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול ועל אחת כמה וכמה מלך מלכי המלכים הקב"ה, אמנם טעמא דמילתא המלך בשר ודם אינו יכול למחול, כי אין המלכות שלו דאין מלכותו מלכות עולם, ומאן דפנים בכבוד המלך הוא פוגם בכבוד כל המלכים שהיו ושהיו, ולכן אינו ביד זה שהוא עתה למחול, אבל הש"י שמלכותו עולם ושלטונות דור ודור המלכות שלו הוא, לכך יכול למחול עייב, והנה בעת שבא הקב"ה לבקר את אברהם אבינו ביקש לעמוד מפני שאין זה כבוד לישב לפני השכינה, אמר לו הקב"ה שב ואני אעמוד ואעי"פ שאין זה לכבודו מ"מ מחל הקב"ה על כבודו כדי שלא יצטרך אברהם אבינו לטרוח ולעמוד לכבודו, אולם קשה על אברהם אבינו מדוע לא חשש הוא דמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, ויתכן לומר דאברהם אבינו שהיה ראש המאמינים חידש כאן דבר זה שאצל הקב"ה לא שייך הד הלכתא, ויכול הוא למחול על כבודו כי מלכותו מלכות עולם, ובכך דך תעלה ביאור נכון בדברי רש"י והוא יושב פתח האהל, לראות אם יש עוביר ושי"ב, היינו מי שעבר עבירה ורוצה לשוב בתשובה, כי מה שנשאר לישב ולא עמד לכבודו של הקב"ה, נתחדשה הלכה זו שהקב"ה יכול למחול על כבודו, דשאני מלכותו שהוא מלכות עולם, ועייז הכנים אאעיי"ה כל באי ביתו אל הקדושה.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

נשיא אלוקים בתוכינו

בחרת קודש וברגשי גיל וחדוותא, נקדם בכל ברכתא, את פני אבינו רועינו, רבא דעמיה מדברנא דאומתיה בוצינא דנהורא, עמוד צלותהון דכל בית ישראל, פטיש החזק, עמוד הימיני, לוחם מלחמות ה' בעונו ובגבורה, שר התורה והיראה

כ"ק אדונינו מורינו

רבינו הגאון הקדוש שליט"א

להופעתו כבוד בהדרת קדשו בעירינו

לפאך את שמחת הנישואין של החתן הרב יואל' הייז' בנו של מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א ולשבת כבוד בתוכנו לדומם ולחזק את קהל אנשי שלומינו בארה"ק

יה"ר שביאת צדיק יעשה עלינו רושם דקדושה להשפיע עלינו הארות והשפעות קדושות ברוחניות ובגשמיות, ולאורו נסע ונלך עד ביאת מלכא משיחא בב"א.

המקדמים בברכת הדיוט בשם כל הקהל הקודש

מרדכי שווארץ

אליעזר פאלאטשעק

יקותיאל יצחק בראך

הלל פרידמאן

שלמה זלמן דאסקאל

אלימלך דאוידאוויטש

בשם מתפללי ביהמ"ד ברח' רמב"ם

בשם מתפללי ביהמ"ד בזכרון מאיר

בשם מתפללי ביהמ"ד הגדול בשיכון

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם

פעם אחד בליל ב' דחג הסוכות בשעת האכילה, התקדרו השמים בעבים ונטפו מים, אך לא ירדו עוד לסוכה, ובאו ואמרו להרה"ק ר' צבי הירש מרימנוב זלה"ה שהגשמים יורדים, פתח אדמו"ר פיו הקדוש ואמר כתיב בתורה יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם, ותימה על אברהם אבינו ע"ה, שהיה מאכיל ומשקה לכל עובר ושב בשפע רב, ועתה הקפיד ואמר מעט מים, הכי היה רע בעיניו אם ישפכו מים לרוב, הלא המים בחנם הם, ובפרט אצל נדבן כמוהו, וחרד על דבר ה', אדרבה היה לו נחת רוח אם ירחצו במים הרבה, אך הענין הוא כך, שאברהם אבינו ע"ה לימד דעת את העם וגם אותנו, שאם יראה האדם איזה השתנות ירהר בתשובה, כמו אם בעת ישיבה בהסוכה ינטפו הגשמים, שזהו סימן שאין מעשינו מקובלים לפני הבורא כמאמר חכמינו ז"ל בגמרא, יקח נא מעט מים, שהקב"ה רוצה בתשובה וחפץ בהצדקם, שולח מעט מים מי גשמים, שיתחילו בני ישראל להרהר בתשובה, וזהו שאמר ורחצו רגליכם, פירוש שתעשו תשובה, ורחצו והזכו מהרגילות שלכם, בתאות עולם הזה והבליו, והשענו תחת העץ פירוש תחת עץ החיים, שתלמדו התורה שנקראת עץ החיים, ואז יהיו מעשינו לרצון לפני הבורא ית', ונקיים המצווה כתיקונה, אם נקבל עליו כנזכר לעיל עכדה"ק, ואחר גמרו את דבריו הקדושים נתפזרו העבים ועלה מאור הלבנה והאירה חשכת לילה.

גדולה הכנסת אורחים

פעם אחת בא רבינו הקדוש רבי לייב שרה'ס זי"ע לעיר לבוב והלך לבית גביר אחד שהיה מתאכסן אצלו תמיד מדי בואו לבובה, בא ולא מצא את בעל הבית כי אם את אחד המשרתים שבבית ביקש ממנו רבינו הקדוש לפנות לו חדר מיוחד על ימים אחדים, ולאשר המשרת ההוא לא הכירו הלך אל בעה"ב ואמר לו הנה בא אורח, ודורש למענו חדר מיוחד לא הסכים בעה"ב על כך, ושלח דברו ביד המשרת שילך לו האורח לאחת האכסניות שבלבוב ולא אל בית איש פרטי. בין כך ובין כך באו אנשים שהיו מכירים את רבנו הקדוש והנה מיד פשטה השמועה כי הרב הקדוש ר' לייב שרה'ס בא לעיר, הבין בעה"ב שהוא הוא אותו אורח שביקש לפנות לו חדר הלך אליו לפייסו ולבקשו שיתאכסן בתוך ביתו כהרגלו עד עתה. אולם רבינו לא נתרצה לכך ואמר לו רבותינו הקדושים ז"ל יחסו מצות הכנסת אורחים לאברהם אבינו ע"ה והנה לכאורה קשה הרי גם אצל לוט מצינו הכנסת אורחים ממש כמו באברהם אבינו ולא עוד אלא שנאמר בו ויפצר במאוד וגו' ויעשה להם משתה ואצל אברהם לא מצינו כלל

שהיה מפציר באורחיו אלו ולמה לא נקטו מכניס אורחים כמו לוט. אמנם האמת היא כך שלוט לא היה מכניס אורח כלל, אלא לפי שנאמר ויבואו שני המלאכים סדומה ורק אז יקם לקראתם כימלאכים בודאי ירצה כל אדם להכניס אליו לאכסניא, ולכן הפציר בם שיסורו אליו אבל אברהם אבינו ע"ה מעידה עליו תורתנו הקדושה וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו, אנשים ראה ולא מלאכים ורבותינו הק' אמרו (בר"ר פר' מ"ח) אחד נדמה לו בדמות סדקי ואחד בדמות נווטי ואחד בדמות ערבי, ואעפ"כ וירץ לקראתם זו מפני שהוא היה באמת מכניס אורח וגומל חסדים עם בני אדם יותר מאשר עם מלאכים, כי המלאכים אינם צריכים לגמילות חסדים. (גבורות ארי)

ויאמר ה' אל נא תעבור מעל עבדך

איש אחד התאונן לפני הרה"ק ר' מנחם מענדל מרימינוב זצוק"ל שאשתו עינה צרה באורחים, ולכן לא יכול להביא אורחים לביתו מפני שע"ז יביא מריבה בביתו, אמר לו הרה"ק מרימינוב: הנה אחז"ל גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה דכתיב: ויאמר ה' אל נא תעבור מעל עבדך, ולכאורה צ"ב, וכי לא די להגדיל מצות הכנסת אורחים כמו קבלת פני השכינה, ולמה צריך לומר "יותר" מקבלת פני השכינה, אלא שחז"ל אמרו (סוטה דף י"ז ע"א) איש ואשה ששלוש ביניהם שכינה שרויה ביניהם, ולכן אם היו משוים הכנסת אורחים כמו קבלת פני השכינה, לא היה שום אדם מקיים מצות הכנסת אורחים, מאחר שאשה עינה צרה באורחים ואם יכניס אורחים תתעורר ריב ומדנים בתוך ביתו, ותסתלק השכינה, ויצא שכרו בהפסדו, ועל כן אמרו גדולה מצות הכנסת אורחים "יותר" מקבלת פני השכינה, כדי שלא יבטל אדם מצות זו אפי' אם בסיתתה יסתלק השכינה מתוך ביתו. (שיחות קודש)

ותצחק שרה בקרבה

בתו של הרה"ק ר' שמואל מקאמינקא זצוק"ל היתה עקרה, נזדמן פעם אחת לעיר קאמינקא הצדיק ר' רפאל מברשד זצוק"ל, ור' שמואל לא היה אז בביתו, נמלכה בתו והלכה להצדיק שיברך אותה בזש"ק, אמר לה הצדיק: סגולה לבנים היא שמחה, וכשבא הרה"ק ר' שמואל לביתו סיפרה לו בתו את דברי הצדיק, אמר לה, דבר זה אנו למדין מן התורה, ומן הנביאים ומן הכתובים, מן התורה דכתיב ותצחק שרה ואח"כ ילדה את יצחק, ומן הנביאים שנאמר רני עקרה, ומן הכתובים דכתיב אם הבנים שמחה, שאלה הבת כיון ששרה צחקה לשם סגולה למה זה התרעם הקב"ה עליה, השיב לה אביה שסגולה צריכים לעשות רק כשהצדיק מבטיח, אבל כשהקב"ה בעצמו מבטיח אין צורך בסגולות, וזה היה חטאה. (בפי ישרים)

ירא

KOLLEL AVRICHIM ATZEI CHAM
DSATMAR

KIRYAS JOEL BNEI BRAK

בניאל אברכים עצי חיים
דיסאמאר

קרית יואל בני ברק

מיסודו של כ"ק מרן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע - בהדרכת והמשכת מו"מ כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
כ"ק הגה"צ רבי שלו' אליעזר טייטלבוים שליט"א, נשיא הכולל

מלך ביופיו תחזינה עינינו

בחדוה עילאה ובברכת התורה, נקדם בזאת השורה,
את פני עטרת ראשינו, רעיא מהימנא קדישא, גאון ישראל וקדושו,
פאר הדור והדרו, קברניטה ומנהיגה של היהדות החרדית, רבן של כל בני הגולה

הוד כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

עת אשר זכינו להופעת נשיא אלקים בתוככי ארה"ק
לרגל שמחת הנישואין של בן מוריגו הגה"צ ראש ישיבתינו שליט"א
ולשבות כבוד בתוכינו לרומם ולחזק את קהל עדתינו הק'

ומצלאין אנו לחיי מלכא מרנא ורבנא, ויה"ר שעוד רבות בשנים ינחנו במעגלי צדק עדת מי
מנה, ימים על ימי מלך תוסיף שנותיו כמו דור ודור, לחזק ולרומם את החינוך הטהור, ונזכה
להתבשם מאור תורתו, עדי ירחם ה' על עמו ועל נחלתו, בביאת גוא"צ בב"א.

המברכים בקידו"ה חמש מאות מול פני הקודש

רבנו ותלמידיהונו

הנהלת הכולל

פרפראות להכמה

מאמרים נהמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כבתור ופרה משוקדים

ורא אליו ד' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל כחום היום. ופירש"י הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה כדי שלא להטריחו באורחים, ויל ע"פ מה שכתב ה"חוקני" כחום היום שעה ששית שהוא מאכל ת"ח וראה אם יש עובר ושב ויכניסו לביתו, נמצא שאברהם נהג עצמו כת"ח לאכול בשעה ששית ואז היה מהדר אחר אורחים, אכן לכאורה קשה הדי מאכל כל אדם הוא בשעה רביעית ואיך היה מהדר אחר אורחים בשעה ששית שאז כבר אכלו כולם ואם היה רוצה לזמן אורחים היה צריך לחפש אחריהם בשעה רביעית שזה הזמן לאכילת כל אדם, וי"ל שבאמת אברהם חפש ומהדר אחר אורחים בשעה רביעית וז"ש חסם היום בכ' הדמיון שאז היה חם כמו בשעה ששית ולמה נעשה ד' שיהיה חום כזה אמר רש"י כדי שלא להטריחו באורחים. (נפתלי שבע רצון)

☆☆☆

ואקחה פת לחם וסעדו לבכס. פרש"י לבכס אין כתיב כאן מגיד שאין יצה"ד שולט במלאכים, וקשה למה רמו זאת דווקא כאן, וי"ל ע"פ מה שהקשו דכתיב במדרש אותן היום שבאו המלאכים ערב פסח היה מדכתיב "מזאת אפה" ובאו אצלו בשעה ששית של היום מדכתיב "חסם היום" א"כ איך אמר להם אברהם ואקחה פת לחם היינו חמץ הא שעה ששית זה אחר זמן איסור, וי"ל שהטעם לאיסור חמץ כתיב בוודר שהיצה"ד נקרא חמץ לכן צוה ד' לבערו אבל המלאכים שאין להם יצה"ד מותר להם לאכול חמץ, וזה שאמר רש"י "ואקחה פת לחם" וקשה לרש"י הא זהו אדם שש ואסור לאכול חמץ ומתוך ע"ז רש"י מגיד שאין יצה"ד שולט במלאכים ומותר להם לאכול חמץ. (נחלת יהודה)

☆☆☆

ויאמרו בן תעשה כאשר דברת. איתא בגמרא (בבא מעיע"פ פ"א מ"א) שגא גבי אברהם כתיב בן תעשה כאשר דברת, ובלוט כתיב ופצר בם מאד ויסורו אליו, אמר ר' אלעזר מכאן שמסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול, וכן גבי מנח כתיב שמנח אמר למלאך נעשה לפניך גדי עזים אמר לו המלאך אם תעצני לא אוכל מלחמך בגלל שמסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול, וזה מה שאמר הכתוב והוא עומד עליהם ויאכלו, דמפני שאברהם היה עומד במדרגה יותר גבוהה מהם לכן לא סירבו לו ויאכלו. (חתם סופר)

☆☆☆

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו. וצ"ב וי"ל על פי מה שנפסק בש"ע (י"ד פ"ח) אסור להעלות בשר וגבינה על שלחן אחד שמא יבואו לאוכלם יחד, ואם בן קשה איך הביא להם אברהם חמאה וחלב ובן הבקר על שלחן אחד הרי קיים אברהם אבינו כל התורה כולה, אכן יש לומר דגבי שבת נפסק (א"ח ע"ה) שאסור לקרוא לאור הנר בשבת דחיישין שמא יטה ויהיה חייב משום מבעיר, אמנם אבל אם יש שם אדם אודי שיוכיר לו מותר לקרות, והשתא שפיר יובן דעל כן הביא להם אברהם חמאה וחלב ובן הבקר על שלחן אחד ולא חשש שמא יאכלו יחד משום "והוא עומד עליהם" להוכיח להם.

המכסה אני מאברהם וכו' למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. ונל"פ ע"פ המשנה (אבות ב' ז') תן לו משלו, ופירש הרע"ב שאיך נותן משלך לא מגופך ולא מממונך, שאתה וממונך שלו, וכל מה שקנה עבד קנה רבו, אלא שאמרו (שבת י') כל דיון שדן דין אמת לאמיתו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, לכן הממון שלו משום שנעשה שותף להקב"ה, וכאן קשה על מה שפירש"י אני נתתי לו את הארץ והואת וחמשה כרכין הללו שלו הן, ולכאורה הלא מה שקנה עבד קנה רבו, ולכן אמר הכתוב "למען אשר יצוה וכו' ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט", משפט דייקא ונעשה שותף להקב"ה לכן החמשה כרכים הם שלו. (שם משמואל)

☆☆☆

חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע חלילה לך השופט כל הארץ לא יעשה משפט. וצ"ב מהו כפל הלשון, וי"ל דיש שני מיני צדיקים, האחד שהוא צדיק אמיתי והוא טוב בעיני אלקים ואדם, והשני שהוא צדיק רק למראית עין בעיני בני אדם אבל ה' יראה ללבב ויודע שאין תוכו כבדו והוא מלא מרמה, וז"ש אברהם "חלילה לך" אפי' בלי התפילה שלי "להמית צדיק" אמיתי עם רשע, אבל "היה כצדיק" שהוא רק בדמיון לצדיק רק בעיני האנשים "כרשע" דינו היה צריך להיות כמו הרשע אבל אע"פ כן "חלילה לך" בגלל חילול שמך משום שיאמר הברית "השופט כל הארץ לא יעשה משפט" הלא בעיני האנשים הוא נחשב לצדיק גמור. (זית רענן)

☆☆☆

ועתה השב את אשת האישי כי נביא הוא ויתפלל בעדך והיה ואם אינך משיב דע כי מות תמות. בגמרא הקשו (בבא קטא ע"ב) האם רק אשת נביא צריך להשיב ואם לא היה לא היה צריך להשיב, וי"ל ע"פ מה דאיתא נביא שאמר לאחד שימות הרי הוא כמת ואפי' אם מתפלל עליו אח"כ אינו מועיל בתפילתו, וזה שאמר הקב"ה לאבימלך "השב את אשת האישי כי נביא הוא", ואז "יתפלל בעדך וחיה" שיוכל להועיל בתפילתו "אך אם אינך משיב דע כ"י יאמר לך "מות תמות" ואז כבר לא תועיל התפילה שיתפלל עליך. (דרוש שמואל)

☆☆☆

ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו וכו' וימל אברהם את יצחק בנו של שמונת ימים כאשר צוה אותו אלקים. וצ"ב למה הקדים אברהם לקרא שם לבנו לפני שמל אותו, וי"ל דהנה כתיב ויאמר אלקים אבל שרה אשתך יולדת לך בן וקראת שמו יצחק, וא"כ הצווי היה מיד כשיוולד יצחק, ולכן לא היה יכול להמתין עד אחר שימול אותו, וז"ש הכתוב "ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו וכי יצחק" מיד אחרי הלידה ורק אח"כ "וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים", ומדוע קרא לו שם לפני המילה "כאשר צוה אותו אלקים" גם מה שקרא לו שם בשעת הלידה וגם מה שמל אותו לשמונת ימים.

KOLLEL AVRICHIM ATZEI CHAIM
DSATMAR

KIRYAS JOEL BNEI BRAK

כולל אנרכים עצי חיים
דיסאטמאר

קרית יואל בני ברק

מיסודו של כ"ק מרן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע - בהדרכת והמשכת מו"מ כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
כ"ק הגה"צ רבי שלו' אליעזר טייטלבוים שליט"א, נשיא הכולל

בא ברוך ה'

באותות כבוד והוקרה, נקדם בזאת השורה, את פני מעלת כבוד האי גברא רבא, רב פעלים לתורה ולתעודה במסירות רבה, פאר מקדושים, מרבה צדקה וחסד לכל דורשים ומבקשים, משליך עצמו מנגד לבוא בעזרתנו, ובפרט מגדיל עשות בהתמסרותו העצומה בנשיאות כוללנו, להמשיך דרכו של אביו כ"ק מרן רבינו, כבוד שמו תפארתו, על ישראל הדרתו,

ב"ק הגה"צ

רבי **שלום אליעזר טייטלבוים שליט"א**

נשיא כוללנו הק' "כולל עצי חיים" לצדקת רבי מאיר בעל הנס

להזבעתו כבוד בתוכינו

לרגל שמחת הנישואין

בבית הגה"צ ראשי ישיבתנו שליט"א

יהא בואו לברכה ולהצלחה, ויצו השם ככה, שזכות מעשיו הכבירים למען הפרט והכלל, ילווה אותו ברכה והצלחה על כל צעד ושעל, ואלקא דמאיר יענהו בכל משאלות לבו לטובה, בשכר פעולותיו הטובים למען עניי ארה"ק, ויזכה לנהל את כוללנו הק' מתוך הרחבת הדעת דקדושה, וזכות קיום רצון קדשו של אביו רביה"ק זי"ע יגן בעדו להתברך בכל מילי דמיטב.

המקבלים פניו ביקרא דאורייתא

רבנן ותלמידיהון

הנהלת הכולל

וּדְרָשְׁתָּ וַחֲקַרְתָּ

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

בענין בעידן ריתחא מענישין על עשה

השמש יצא על הארץ (וירא יב. כג.)

אמנם מאידך גיסא יש ראייה מאנשי שכם שנענשו כיון שלא מיהו בדבר. אמנם ברש"י בסנהדרין (פ. ד"ה ואלא חלמא) כתב מפורש דאין חיוב להוכיח גר תושב, והוכח תוכיח את עמיתך ולא לגר תושב, עיי"ש.

ועיין בכלי חמדה (נפלאות ס' ז') דנקט בפשיטות דליכא חיוב תוכחה בבן נח ומאריך לבאר מה שהוכיח לוט את אנשי סדום, עיי"ש. והכלי חמדה ממשיך דאי נימא דבן נח מצווה על הצדקה, אם כן אפשר להוסיף דאשת לוט נענשה כיון שלא נתנה צדקה, ואע"פ דהוי רק עשה אבל אז היה עידן ריתחא כד' הפני", ע"כ נענשה ותהי נציב מלח.

הנה ענין זו אי ב"נ מצווה על הצדקה, מובא בסנהדרין (י:): דאיתא דילפי' דבן נח מצוין על דינין מקרא דכתיב: ויצו ה' אלוקים על האדם, ויצו זו דינין, וכן מקרא: למען אשר יצוה את בניו ואת אחרייו לעשות צדקה ומשפט.

וכתב בחי' הר"ן (סג) דלפי"ז בן נח מצווה על מצות צדקה, כיון דילפי' מויעו והתם כתיב לעשות משפט וצדקה, וראיה לזה מאנשי סדום דכתיב בהו: יד עני ואביון לא החזיקו, ומיד נענשו על זה שמע מינה דהוזהרו על הצדקה.

אמנם רש"י (סג) פי' דצדקה היינו פשרות בדיני ממונות, א"כ אין ראייה לשיטתו דמצוין על צדקה.

והמהרש"א (סג) כתב דלפי מה דאסיקנא דהיינו צדקה ממש, צריך לומר דהא דלא חשבה בין הו' מצוות שנצטוו, משום דהתם קחשיב רק שב ואל תעשה ולא מצות שיש בהו קום ועשה. עוד מעיר שם על קושיית הפמ"ג בשם מהר"י מד' התוס במנחות (סג) דבעשה חיובית גם ביד של מטה מכין עד שתצא נפשו, ולא רק בעידן ריתחא. וכתב ע"ז דאין הדבר מוסכם ונראה שהוא מחלוקת בין הראשונים, דבריטב"א בר"ה (יז): בד"ה ואמר ר' יהודה וכו' מבואר להדיא דאפילו במצוות עשה דתקיעת שופר דהוא מצוה חיובית נמי אמרינן דרק בעידן ריתחא מענישין על עשה ולא בכל גוונא מענישין עליהו.

והנה מקור מאמר זו דבעידן ריתחא מענישין על עשה מובא בגמ' במנחות (מ) אמר ליה מלאכא לר' קטינא בעידן ריתחא ענשין על עשה, ועל כן מביאין עצמו לידי חיוב במצות ציצית דהיינו שלושין בגד עם ד' כנפות להביא עצמו לידי חיוב.

וכן כתבו התוס בפסחים (קג): דאפי' אם אין לו ציצית בבגדו יש לחזר אחריו, כדאשכחן בסוטה (ז). במשה שהיה תאב ליכנס לארץ כדי לקיים מצות התלויה בארץ עיי"ש, וכן כתב הורא"ש (מוצא בשעמ"ק ערכו 3: אות טו).

הפני יהושע (סוף מס' מנחות) כתב דלכאורה תקשה מאי אתי לאשמעינן בזה דהשמש יצא על הארץ, ומיישב דבעצם לוט מצד עצמו לא היה צריך להיענש, אלא כיון דאנשי סדום מינו עליהו את לוט לשופט כדפירש"י עה"פ ולוט יושב וכו', והיה לו להוכיח אותם על מעשיהם המגונים.

ובאמת מצוות תוכחה הוא רק אינה אלא מצות עשה דהוכח תוכיח, אמנם במנחות (מ) איתא דבעידן ריתחא מענישין על עשה, וידוע דברי הגמ' בברכות (סג) אימתי הקב"ה כועס בזמן שהשמש זורחת ומלכי מזרח ומערב משתחווין מיד הקב"ה כועס.

על כן הכא השמש יצא על הארץ ואז היה עידן ריתחא כי אז השתחוו מלכי האומות לשמש, ובעידן ריתחא מענישין על עשה, ע"כ נמתח הדין על לוט על ביטול עשה דתוכחה ועל כן היה צריך לברוח לצוער, ומעתה יובן הקדמת הפסוק השמש יצא על הארץ, עיי"ש.

והפרי מגדים בספרו תיבת גמא עה"ת (וירא ס' ג') הביא דברי הפני הנ"ל, ובשם הר' יהונתן תמה עליו דהא התוס במנחות (סג) בד"ה ענשיתו וכו' כתבו דדוקא בעשה קיומית מענישין רק בעידן ריתחא (מנחות קיומית - גוון מנחות שמיטת דאין חיוב על האדם לשמוע רק אם רוצה ללכת צדק לשמוע, וכן מנחות מנח חוק מלל הראשון של חג, וכן מנחות סוכה נשאל הימים) אבל עשה חיובית מענישין בכל עת ובכל שעה (מנחות חויבים - גוון מנחות מנח נכחם הראשון סהא חונה ואסור לו להענות), וא"כ הרי מצות תוכחה הוא מצוה חיובית דהרי צריך לקיימו בכל עת המזדמנת לידו מצוה זו, א"כ מענישין עליו בכל שעה א"כ הדרא קושיא לדוכתייהו מאי אתי קרא לאשמעינן דהשמש יצא על הארץ, עיי"ש.

והכלי חמדה הביא דברי הפמ"ג הנ"ל ומיישב דברי הפני", דהרי קודם מתן תורה לא נצטוו בעשה זו של תוכחה, א"כ שפיר הוי מצווה קיומית ואין מענישין עליה רק בעידן ריתחא, וע"כ דייקא כיון שהשמש יצא על הארץ אז דנו את לוט על מצות תוכחה כיון שהיה אז עידן ריתחא.

ותו הרי קודם מתן תורה לא נצטוו כלל במצוה זו של תוכחה, והפני יהושע לא כתבו רק דרך דרש.

ובעצם הדבר אי יש בבני נח חיוב תוכחה יש נידון באחרונים, ועיין בשו"ת אגודת אוזב (הדושי שנת נד): שמסתפק אי יש על בן נח חיוב תוכחה על חבירו בז' מצות שלהם, ולכאורה מדנקט קרא (נפ"י קדושים יט"ה) הוכח תוכיח את עמיתך, משמע דממעט כותים ממצוה זו, וכן מלשון הרמב"ם (פ"ו מהל' דעות) דנקט דהואה חבירו משמע דאין עבוס בכלל,

בי"ד יכולין לכופו, רק בעידן ריתחא מענישין על עשה זו אם לא קיימה. וכן מהא דאיצטרכא קרא למעוטי בשילוח הקן דליכא חיוב לעלות על ההרים לקיים מצוה זו, שמע מינה שיש חיוב לחזור אחר מצות לקיימם.

אמנם בהא גופא יש נפקא מינא, דדייקא בין אופן שהוא קרוב להמצוה ועושה פעולות כדי להפטר ממנה אז מענישין עליהו בעידן ריתחא, ובין אופן שצריך לעשות מעשה כדי להביא עצמו לידי חיוב, דהגמ' בשבת (ב) פליגי ר"מ ור"י אי בעוון מזוזה וציצית בנים מתים, וכתבו התוס ישנים (ס) דדוקא בימיהם שהיו רגילים בבגד של ד' כנפות, אבל עכשיו שאין העולם רגילין בבגד זו אין נענשין, אבל מ"מ מצוה איכא גם בזמנינו להביא עצמו לידי חיוב כמו שמצינו במשה שתאב ליכנס לארץ, עיי"ש.

ולפי"ז דווקא כשהוא סמוך להקן שעל ההרים בעינן קרא למיפטר מלעלות אחריה, וכן דווקא במי שיש לו בגד בת ד' כנפות ועושה קרנות עגולות, או מה שכתב הירושלמי דאל ילוש פחות משיעור חלה היינו ג"כ דווקא באופן כזה שעושה פעולה כדי להפטר ממנה, או הוא הדין במכניס פירותיו דרך גגות וקרפיות כדי לפוטרו מן המעשר, דייקא אז נענש בעידן ריתחא כיון שעושה מעשה להפטר מהמצוה המוכנת לפניו.

אבל מי שלא נתחייב במצוה כגון בזמנינו שאין דרך ללבוש בגד עם ד' כנפות, אז אע"פ שאם אינו קונה לאו שפיר עבדי כיון שיש לחזור אחר מצוה, מ"מ אם לא קיימו וודאי שאין מענישין עליהו אפי' בעידן ריתחא, אלא דיש מצוה לחזור אחריה כדי לקיימה, ודבריו נכוחים למבין.

אמנם בתוך דבריו מביא דבמנחות (ס) פליגי רש"י ותוס אי יש לקנות בגד בד' כנפות אפי' למ"ד חובת טלית, דרש"י סבר דבכל גוונא חייב לחזור אחריו דאי לאו מענישין דעידן ריתחא, ותוס סבר דדייקא אי נימא דציצית חובת גברא דאי הוי חובת טלית ליכא שום חיוב בזה.

וקצת קשה להסביר ד' התוס דמאי שנא, אלא דצ"ל דציצית הוי חותמו של מלך כד' הגמ' (ס): ובתוס דהוי כמבוה חותמו של המלך עיי"ש, והוא דייקא כשהוא חובת גברא שהוא יעלה על בגדו חותמו של המלך.

אמנם לפי"ז יצא לנו דבר חדש דהא דאמר' דבעידן ריתחא מענישין על עשה יהי' דייקא במצות ציצית שהוא חותמו של המלך, ולא בשאר מצוות, והוא דחוק ע"כ מיישב ד' התוס באופן אחר, עיי"ש.

ולאמיתו של דבר איתא בשערי תשובה לרבינו יונה (שער ג' מלגינה השניה אות כ) וז"ל: ועל מצות ציצית אמרו חז"ל בספרי דמוספת קדושה שנאמר למען תזכרו וכו' והייתם קדושים, והגם שאין מצות ציצית זולתי על מי שיש לו בגד של ד' כנפות ומי שאין לו בגד זו אינו חייב לקנות, מ"מ אמרו חז"ל כי ענוש ייענש לעתות בצרה על דבר אשר לא חמד בלבבו יופי המצוה ושכרה וכו' עיי"ש, ומשמע שיש חיוב וענין מיוחד במצות ציצית יותר משאר המצוות וצ"ע בזה.

והמנחת חינוך (מ"ה ז') רוצה לחדש כן גם במצות תשבתו דמצוה להשאיר קצת חמץ, כמו בציצית שמביאין עצמם לידי חיוב אע"פ שאם אינו עושה כן אינו עובר רק בעידן ריתחא מענישין על עשה.

ובמצוה (ט) תולה המנ"ח דבר זה בהחקירה הידועה אי מצות תשבתו הוא בקום ועשה דהיינו כשמגיע שעה ו' צריך להשבות, או דמצות תשבתו הוא בשב ואל תעשה דהיינו כשמגיע שעה ו' צריך שחמצו יהיה מושבת, ואיכא ביניהו דאי אין לו חמץ אי נימא דהמצוה אי שישבת א"כ לא מקיים המצוה רק אם יש לו חמץ, וא"כ מצוה לחזור אחר חמץ כדי לקיים המצוה כמו בציצית.

ואי נימא דהמצוה הוא שיהיה מושבת א"כ אפי' אם אין לו פת בסלו גם מקיים המצוה בזה גופא שאין חמץ בביתו, וא"כ אין לו לחזור להביא חמץ בביתו כיון דבלאו הכי מקיים המצוה, עיי"ש.

וכן כתב המקור חיים בהל' פסח (ס' מ"ה סק"ה ז') דכמו שמחויב לקנות בגד עם ד' כנפות להתחייב בציצית, הכי נמי בחמץ. ובמגן האלף (להגאון ר"ש קלווער ז"ל) בפתחה לסי' תל"ד דחה ד' המקור חיים וכתב שאין להאריך בדברים שאין להם שורש, וגם בציצית אינו חיוב רק מדת חסידות. ועיין בספח"ק ויואל משה (מאמר סיון ה"י אות ט') שמאריך ללבן דברי המקור חיים והמסתעף, ומחמת אריכותו אכמ"ל.

ובעצם הדבר אי בכל המצות שהם בגדר מצוה קיומית אמר' דבעידן ריתחא מענישין עליהו דנו בזה האחרונים, ולכאורה מד' המנחת חינוך הנ"ל משמע דסבר דגם בחמץ אמר' כן.

וכן בתבואות שור (ס"ה ב' סק"ק י"ט) כתב לחדש דגם אשחיטה דאי לא מקיים בעידן ריתחא מענישין עליהו, אע"פ דהוי רק מצוה קיומית דהיינו אם רוצה לאכול בשר צריך לשחוט, אע"פ"כ אם לא קיימו מענישין בעידן ריתחא.

ובס' עשירית האיפה (על המנ"ח מ"ה ט' אות ז') רוצה לחלק בין שחיטה למצות תשבתו, דשחיטה הוי רק מצוה קיומית דאם רוצה לאכול צריך לשחוט, מ"מ אם מונע עצמו מלשחוט מענישין בעידן ריתחא על שמונע מלעשות מצוה אף שאינה חיובית, אבל כאן בהשבתה אם אין לו חמץ לא ביטל בזה שום מצוה, רק פשוט הוא לא נתחייב בהמצוה, ואז אפשר שאין מענישין אפי' בעידן ריתחא, ועדיין צ"ע.

ובחתן סופר (סלי ענה"מ הו"ס נשע"ה הגדלים והכלאים ס"י טו) מאריך לבאר ענין זה כסדרן ובהלכתן, ומעלה בחכו שג' חילוקים יש בדבר, (א) מצות שחיובם אקרקפתא דגברא כגון תפילין שופר לולב ומצה, שאם אינו מקיימם עובר בעשה, אז אפי' בי"ד של מטה כופין אותו עד שתצא נפשו ומכריחין אותו לקיימו ואי אפשר להפטר מהם. (ב) מצות שאין חיובם אקרקפתא דגברא לעשותן רק תלוין בדבר אחר שאם יעשה כן ימשך עליו חיוב מצוה, כגון אם יקנה בגד בד' כנפות יתחייב בציצית, או אם יבנה לו בית יתחייב במוזוה, או כהן שקראוהו לעלות לדוכן לברך את ישראל שאסור למנוע מלברכם, דבהא וודאי אם אינו רוצה לקנות בית וכדו' אין

כולל שומרי החומות

לצדקת רבי מאיר בעל הנט זיע"א
מאת שערית 75 ירושלים

ברוך הבא בשם השם

אלפי בני כוללנו עם הכמיה ורבניה
מקדמים בברכה שמחה גילה רינה ובהערצה את בואו
של מע"כ ידידנו רם המעלה
וידידס של עניי ארץ ישראל
הגאון הגדול צדיק ונשגב פאר מקדושים בוצי"ק חו"פ
שלשלת היוחסין על ישראל הדרתו

הוד כ"ק מרן
אדמו"ר מסאטמאר שליט"א

חבר נשיאות כוללנו הק'
להופעתו בארצנו הקדושה

לרגל השמחה הרבתי
אצל הגה"צ רבי חיים צבי מייזליש שליט"א
ראש ישיבת סאטמאר בני ברק

יהי בואו לברכה לחיזוק מוסדות התורה והחסד
ולעידוד ממלכת התורה והחסד של כולל שומרי החומות יזכה
לראות בטוב ירושלים ולקדם פני גואל בב"א

הנהלת כולל שומרי החומות רבנן ותלמידיהון
פזיח"ק ירושלים תובג"א

חוקים להורותם

הלכות דינים, מפסקי הראשונים והאחרונים,
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

דיני "פנים חדשות" בשבע ברכות

לרגל השמחה הרוממה בחצרות קדשינו אמרנו להציג כאן כמה פרטי דינים בענין פנים חדשות בשבע ברכות

נערך ונסדר ע"י הרב יהואל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

דיני "פנים חדשות" בשבע ברכות

אין מברכים ברכת שבע ברכות בסעודה הנערכת לכבוד חתן וכלה, אלא אם כן ישנם באותה סעודה פנים חדשות. ולכן צריך שישתתפו בסעודת השבע ברכות אנשים שלא השתתפו באחת מהסעודות שנערכו לכבוד חתן וכלה (הטעם דבעינן פנים חדשות האריך בזה בס' ערוך השולחן ס"ד כ"ה ותלה הדבר במחלוקת ראשונים לדעת הרמב"ם החיוב מוטל על כל אחד מהמשתתפים לברך את החתן וכלה שיצליחו ואגב נותנים ברכה לכבוד העם הנאספים ולהזכרת חורבן ירושלים, ואחד מברך ואחרים שומעים ועונים אמן ונחשב כאילו כל העומדים בירכו את החתן וכלה, ולכן כשיש פנים חדשות שלא שמעו עדיין הברכות הרי לא בירכו עדיין את הזוג ומחויבים לברכם, וכשאינן פנים חדשות אין לברך, ולדעת שאר ראשונים הסוברים דפנים חדשות תלוי בהשתתפות בסעודה סוברים דכיון דהברכות נתקנו בימי שמחתם ועיקר השמחה הוא בעת הסעודה לכן כשיש פנים חדשות הוי שמחה חדשה ושייך לברך אבל כשאינן פנים חדשות אין השמחה גדולה ל"כ ולכן אין לברך).

חשיבות "הפנים החדשות"

לכתחלה ראוי להדר להזמין פנים חדשות בני אדם שראויים להרבות הסעודה בשבילם ולא סתם בנ"א מהשוק (חלקת מחוקק וב"ש בדעת השר"ע סעי' ח') ואפילו לא הרבו במיוחד בשבילם אלא כיון שהדרך להרבות בשבילם הרי זה כפנים חדשות. (ה"מ וב"ש שם) והעולם מקילים בשאין להם פנים חדשות שלוקחים אחד מן השוק אפילו "ארחי פרחי" שאינם מכירים ומברכים ז' ברכות ויש שלימדו עליהם זכות (שלחן העזר סי' י"ב ס"א סק"ח, ועי' בשיטמ"ק כתובות ז' ע"ב)

אשה וקטן - אינם נחשבים לפנים חדשות (פ"ת סק"ד בשם ז' זכור לאברהם ובריטב"א ושיטמ"ק בכתובות דאשה אינה בכלל פנים חדשות כיון שאינה ראויה להימנות לעשרה)

פנים חדשות בסעודה

פנים חדשות נחשב מעיקר הדין אף מי שאינו אוכל באותה בסעודה, ולכתחלה נכון שישתתף בסעודה או עכ"פ באכילת שאר דברים (נחלקו הפוסקים בזה ודעת הרמ"א ס"ז דא"צ שישתתף בסעודה וכן נקטו האחרונים, שר"ת האלף לך שלמה סי' צ"ג כתב להדר כנ"ל וכן בשו"ת שה"ל ח"ח סי' ר"פ)

הפנים חדשות צריך שיהא נוכח שם בשעת אמירת הברכה, ואם היה שם בשעת הסעודה והלך קודם בטרם שהתחילו לברך, אין מברכים (חלקת מחוקק סק"א פת"ש שם ועוד). ואם הלך באמצע אמירת הברכות גומרים את כל הברכות. (פת"ש שם)

פנים חדשות שהשתתף בשמחה

מי שהשתתף בשעת החופה ושמע ברכת נישואין אבל לא השתתף בנישואין המנהג להקל דנחשב עדיין לפנים חדשות בשאר סעודות של שבע ברכות (שר"ע שם סעי' ז' ואחרונים מחלוקת בזה, ובשו"ע פסק דהמנהג להקל בזה).

ימים שאין צריך פנים חדשות

שבת - בסעודת ליל שבת ושחרית אין צריך בהם פנים חדשות (שר"ע סעי' ח', והטעם כתבו הראשונים דאמרי' במדרש מזמור שיר ליום השבת אמר הקב"ה פנים חדשות באו לכאן וכו' ובשחרית גם משום דכבוד יום עדיף מכבוד לילה והוי פנים חדשות דדרך להרבות בשמחה ובמנות בשחרית יותר ובלילה).
סעודה שלישית - נחלקו הפוסקים אי צריך פנים חדשות דס"ג אינה עיקר כל כך דיש סוברים שיוצאים בה במיני תרגימא, וי"א דאין צריך פנים חדשות ולמעשה כתב הרמ"א דנהגו להקל לברך בכל ענין או משום שרגילים לבוא ממילא פנים חדשות אומשום דרגילים לדרוש והדרשה נחשב לפנים חדשות.

לע"נ האה"ח

מרת גולדה ב"ר בנימין ווידער ע"ה

גלב"ע י"א חשוון

ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אליהו ב"ר משה הכהן ז"ל

גלב"ע כ"ג חשוון

ת.נ.צ.ב.ה.

חברת תהלים "תהילות יורא"

נתייסד ע"י כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
בעת ביקורו בארה"ק עם אביו כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זי"ע
קרית יואל - בני ברק

הודעה משמחת לילדי התשב"ר

הננו מודיעים בזה לילדי התשב"ר שיחיו

כי אי"ה בעפרא דשבתא

בעת אמירת תהלים כמדי שבת בשבתו

נזכה להזמנת

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

אשר ישתתף באמירת תהלים

ואח"כ ישא מדברותיו

בברכת שבתא טבא

הנהלת חברת תהלים

מרכז המוסדות דרבינו יואל מסאטמאר

נתייסד ע"י כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעו עכ"ל א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

תלמוד תורה יטב לב • ישיבה קטנה דרבינו יואל • ישיבת מהרי"ט דסאטמאר
בנות ארץ ישראל בית פייגא • חברה משניות • קופת גמילות חסדים

הזמנה מילתא היא

באותות כבוד והוקרה, הננו להזמין בואת השורה, בקריאה של חיבה ורגשי הודאה, מעומקא דליבאה,
את מע"כ ידידינו האורחים החשובים והנכבדים הע"י תומכי מוסדותינו הק'
כל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך

לסעודת מלוח מלכה ומסיבת שבע ברכות

שאנו עורכים לרגל נישואי בן הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
לאות הוקרה והערכה להאורחים היקרים שיחיו

שתתקיים אי"ה מוצאי שב"ק
באולם המפואר "אם וילד" רח' אבני נזר
בשעה 8.30

כ"ד ידידיכם המצפים לקבל פניכם באהבה ובהודאה

הנהלת המוסדות

הילולא דצדיקא

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים
של בעלי הילולא אשר בשמותם נקובים

הגה"ק רבי מנחם מענדל בן הגה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד זי"ע מקאסוב
יומא דהילולא י"ז מרחשון (תקפ"ו)

לחם עבור בעלה הק', הלה בהיותו גס רוח ניצל את מצוקתה ודרש עבור הלחם את מנת חלקה בעולם העליון, חזרה איפוא לביתה, כאשר עברו שעות אחדות אזרה עוז בנפשה, ולגודל אדיקותה בבעלה הק' החליטה לוותר על חלקה בעולם העליון תמורת פת לחם, ונכנסה אל השכן ונתנה לו את הסכמתה לדרישתו, והוא נתן לה תמורתו פת לחם והכניסה את הלחם לבעלה, אולם בהגישה את הלחם לבעלה לא יכלה להתאפק ופרצה בבכי, בעלה הקדוש הזדעזע מאד ושאלה על מה הבכיה, סיפרה לו בקשת השכן, ועתה מה לה לבוא עוד אל מלך מלכי המלכים הקב"ה והיא ריקה מכל, גער בה ואמר לה: הרי בשכר זאת שסיפקת לי זה עתה די חיותי, זכית בחלק נכבד ביותר לעולם העליון ומה לך להתעצב.

יצל רבותיו

מנעוריו גדל ונתעלה על ברכי אביו הקדוש, ובהגיע העת גלה למקום תורה אל רבותיו הק' תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע, רבו הראשון היה הרה"ק רבי זאב וואלף מטשארני-אוסטראה זי"ע, ובספר "אבן שתיה" מתאר את התדבקותו לרבו זה וז"ל: "רבי מנחם מנדל מקוסוב הסתופף בצל החכמה הרה"ק מו' זאב וואלף מטשווא ובחר בו ובמשנתו, והוא הי' רבו הראשון שלמדו חכמה ועבודת השי"ת בהתלהבות עזה, ונפש רבי מנחם מנדל מקוסוב דבקה בו באהבה עזה וכמים הפנים אל פנים נפלאים הי' אהבת רבו אליו, ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על תלמידו הותיק הזה", עכ"ל.

הרה"ק רבי זאב וואלף מטשארני-אוסטראה זי"ע ראה בו כלי מוכן לקבל קדושה, והשפיע עליו מכח קדושתו ואף סמך את ידו עליו שימלא את מקומו תחתיו, כמסופר שלפני שנסע רבו הק' לארץ הקודש הי' חוכך בדעתו במי יבחר להיות ממלא מקומו, והתחיל להיות מונה את חסידיו, על אחד החסידים אמר "ער טויג, אבער ער וויל דאך", ועל חסיד שני אמר "הגם ער וויל נישט אבער ער טויג נישט", עד שעלה בדעתו על הרה"ק "האהבת שלום" באומרו: "ער טויג און ער וויל נישט", ויהי בנסוע הצדיק וילוהו רבים מחסידיו וגם הרה"ק "האהבת שלום" בתוכם, כאשר לקחו ברכת פרידה הושיט לו גביר אחד פתקא ותוכו רצוף בקשה גדולה, השיבו לו הרה"ק טרוד אני מחמת טרדת הדרך כוחי אין אתי להושיעך בתפלתך, רק איעצך ויהי ד' עמד, לך אל האברך הזה מקאסוב ועל ידו תבוא תשועתך, האיש נבהל להשיב

צור קודש מחצבתו

הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאסוב זי"ע נולד בעיר קאלאמיי בשנת תקכ"ט לאביו הרה"ק ר' יעקב קאפיל הנקרא ר' קאפיל חסיד זי"ע אשר היה מגדולי תלמידי וחברייה קדישא של מרן הבעש"ט הק' זי"ע, וכידוע הי' הבעל תפילה אצל מרן הבעש"ט הק' זי"ע, אמו הרבנית הצדקנית מרת חיה ע"ה היתה בת ר' זלמן מקאלאמיי זצ"ל, מצאצאי הט"ז והב"ח ומגזע רבינו עובדיה מברטנורא.

האיש מקדש

בהגיע לפרקו נשא את הרבנית הצדקת מרת שיינא רחל בת דודו (אחי אמו) הרה"ח הנגיד ר' שמואל שמחה זימל מקאסוב ז"ל, והתיישב בעיר קאלאמיי, בשנת תקמ"ו נפטר חותנו, ואשר על כן נפלה עליו עול הפרנסה, ועשה לו חנות קטנה למכירת "פערלשטיינער", אבל ההצלחה לא האירה לו, ולכן הלחץ זו הדחק הי' מנת חלקו, ומסופר שהרבנית ביזבה לצדקה את כל כספה שהרויחה מן החנות הקטנה שממנה התפרנסו בצער גדול, עד שלבסוף נשארה חייבת לדודה איזה סכום כסף, ולכן עשה דודה מן החנות "אפותיקי" בכדי לעצור פזרונותה, אז יצאו מקאלמיי לעיר מולדת אשתו ק"ק קאסוב, וגם שם התפרנס בדוחק, הוא לקח סחורה מאיזה גביר בהקפה והי' נוסע על השווקים שבעיירות הקטנות למוכרה, ובחזרתו פרע להגביר הקפותיו ולקח סחורה חדשה.

פעם אחת כשהביא להגביר את הכספו החייב לו מקודם וליקח סחורה חדשה, ראה הגביר גודל דביקותו בהשי"ת בלי להסיח דעתו רגע אחד, אז חדל מליתן לו סחורה, כי אמר כי בשווקים נמצאים גנבים, וצריכים להסתכל בשבעה עיניים לשמור על הכסף, ומה יעשה אברך הזה, שדבוק בה' הלא יגנבו ממנו המעות ומהיכן יהי' לו לפרוע לו חובותיו, וכיוון שלא רצה לתת לו סחורה, לא הי' יכול להמשיך לסחור ממילא כבר לא הי' לו מאין לפרנס את עצמו, ושרר דחקות נוראה בביתו, ולפעמים הגיע למצב שממש לא הי' לו לחם לאכול.

וברבות הימים כאשר נתפרסם שמו לרבן של חסידים, הי' דרכו של הגביר להתפאר לפני החסידים, כי הוא הי' הגורם שנעשה "רבי" בישראל, על ידי שהשביטו מלנסוע על השווקים, ועליהם להחזיק לו טובה.

מסופר שפעם אחת כשלא הי' לחם בבית נכנסה הרבנית אל השכן והפצירה בו בבושת פנים כי יתן לה חצי

ואמר הכי דבר גדול כזה יוכל אבך זה לפעול כמותכם, השיבו הרה"ק "כמוני ממש".

רבו הק' גם ברכו שכשיהי' מוכרח לאיזה סך של כסף הן רב והן מעט לאיזה מצוה יושיט ידו להשיפלאד ויאמר: בזכות רבי ר' וועלוויל הושיעה נא, ובטח תיכף תבוא הישועה, ומנהגו של הרה"ק ר' נפתלי מרופשיץ הי' לומר בכוחו להגיע לכל מדרגותיו הנוראים של הרה"ק מקאסוב לבד מאשר למלאות את השיפלאד בכסף, ואך כפי מזל של המקבל כן מצא בהשיפלאד, ויש אשר שפפש בהשיפלאד ולא מצא, אז ידע כי מן השמים יעבדוהו.

גם נסע אל הרה"ק רבי משולם פייביש מז'באריז בעמח"ס יושר דברי אמת, וגם ממנו שאב מלא חפניים ממעינות חכמתו ויראתו, ורבו הק' זה לא אז מחבו כבבת עינו, והי' נחשב אצלו לתלמיד חבר.

כשהסתופף בצל רבו הרה"ק בעל יושר דברי אמת, הי' דרכו להתאכסן אצל בעה"ב אחד, והבעה"ב הזה דאג לו כל צרכו, והי' לו בת יחידה אשר היא היתה מתעסקת תמיד לשמש את הרה"ק מקאסוב ולעשות לו כל צרכו, לימים השיא את בתו לאיש, ופתאום אירע לה מקרה לא טוב כי לקתה בסנוורים, והרופאים נלאו למצוא רפואה, נסע בעה"ב הנ"ל ביחד עם בתו לקאסוב להזכיר לפניו צרתו, כשהגיע לקאסוב כבר הי' באישון לילה, ולכן הלך מקודם לבית מדרשו של הרה"ק מקאסוב לפוש עצמו מהדרך, פתאום בא המשמש לבית המדרש ואמר להם שהרבי קורא אותם, המה נכנסו אליו והיא שטחה לפניו צרתה ואמרה לו שמהראוי שהרבי יעזור לה כי גם היא עזרה לו בשעתו, אמר לו הרה"ק בתי אל תדאגי כלל כבר הכינותי לך רפואה, והושיט לה המטפחת שלו לשום על העינים והתחילה לראות, ואביה לא האמין לה, וכששמעה שהרה"ק מצוה להמשמש להביא לו הקאווע, הלכה היא והביאה הקאווע, אמר לה הרה"ק ישר כח, לאשר שימשת אותי בילדותך מהראוי שתשמשי אותי גם עתה, ונסעה לביתה בריאה כשאר כל אדם.

רבו השלישי הי' הרה"ק רבי צבי הירש מנאדבורנא זי"ע בעמח"ס "צמח ה' לצבי", י"ב שנים הסתופף אצלו, ונפשו קשורה בנפשו, והי' עובר שם לפני התיבה בקביעות, ובהגיע הימים נוראים למד אתו את הכוונות, והתנה עמו שיתפלל במהירות, כי זה לו לסגולה שלא יתבטל ממציות, בכל זאת בהגיעו ל"מלכיות זכרונות ושופרות" שכח מה שאמר לו רבו ונתלהב עד כמעט כלות הנפש.

גם רבו זה סמך את ידו עליו להיות תחתיו, זה הי' בראשית שנת תקס"ט כאשר נחלה רבו הרה"ק רבי צבי הירש מנאדבורנא אז קרא אותו וסמך את ידיו על ראשו ויבחר אותו להיות ממלא מקומו אחר פטירתו ועל פיו יצאו כל אנשי שלומו, ויצו עליו לאמר שמעתה ילון בבית מדרשו הסמוך לחדרו, ובכל לילה כחצות הי' בא אצלו ומסר לו כל הנחוץ, מתחילה פחד מאוד ללון שם בעצמו יען כי ראה כמה נפשות שבאו אל רבו מהעולם העליון לתקנו, עד כי למד עמו גם דבר הזה והרגל נעשה טבע,

ככה חלף ערך חצי שנה עד כ' סיון כי אז עלה רבו לשמי מרום.

איש על העדה

אם כי רבותיו סמכו את ידיהם עליו לפעול ישועות לא החזיק טיבותא בנפשי, ולא נהג בנשיאות רק אחרי פטירת רבותיו, שאז התחיל להתנהג ברבנות במקום שבתו בעיר קאסוב, ונתקרבו אליו חסידים רבים וראו את האור כי טוב, בתוכם היו רבים מצדיקי דורו ה"ה: הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע בעל "בני יששכר", הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע, הרה"ק רבי נפתלי מליזענסק זי"ע, הרה"ק רבי שרגא פייביש מבראדישין זי"ע, הרה"ק רבי משולם נתן מבראדיטשוב זי"ע, הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל "דרך אמונה" זי"ע, הרה"ק רבי שמואל משינאווא זי"ע בעל "רמתיים צופים", ועוד.

כמו כן יצא שמו לאיש מופת, ובהקדמת הספר גדולת יהושע מובא מהרה"ק מנאסאד זי"ע כי כאשר בא הרה"ק מקאסוב למחוז מארמרוש וראה איך שאנשי המקום משובשים בגסות, ורצה לקרבם לאביהם שבשמים, על כן הוכרח להראות להם אותות ומופתים ובדרך זה קירב אותם לדרכי ישרים.

עמוד העולם

תורה - בהיותו עדין אבך צעיר כבר יצא שם אנוו לתהילה, ועל אף שהיה יגע ולומד תורה מתוך דחקות נוראה כאמור לא שת לבו אל הלחץ ועסק בתורה מתוך דוחק גדול ולא פסיק פומיה מגירסה יומם ולילה.

עבודה - עבודתו שלבב זו תפילה הי' בהתלהבות גדולה עד מאוד ושאגתו הי' כשאגת ארי, דרכו בקודש הי' כשהתפלל הי' מחיצה מפקת בינו ובין העם, גם כשהתפלל לפני התיבה הי' מתפלל אחורי המחיצה ושמעו כל העם תפלתו, ולא הרהיב אדם עוז בנפשו להביט אל הקודש פנימה לראותו בשעת התפילה, פעם אחת העיז איש אחד ועלה על כותל המחיצה להביט ונתרע לאחוריו ונפל ארצה ונשאר ממש כאבן דומם ובקושי הקיצו אותו, ויספר האישי כי ראה את הרה"ק משתטח לארץ על פניו ואש מתלקחת סביב כדמות מלאך לכן כיון שהציץ נפגע.

גמילות חסדים - נודע הי' בישראל צדקת פזרונו כי הי' זורע צדקות במדה מרובה, וגם מצות הכנסת אורחים קיים בכל כוחו, אף בשעה שהי' השעה דחוקה לו עבר בעיר לראות אם יש איזה אורח שיוכל לארח אותו אל ביתו, ולא רק ממונו נתן לצדקה אלא אף דילג על ההרים לקבץ נדבות לעניים, פעם אחת שבת אצלו גיסו הרה"ק ר' אורי מסטרעליסק זי"ע ונאספו שמה אנשים רבים לכבודו, ובתוך הבאים הי' עשיר בעל צדקה שנהפך עליו הגלגל ולא נודע הדבר לאיש, אחרי עבור שבת קודש גילה מצבו לפני הרה"ק מקאסוב, שלח אותו אל גיסו הרה"ק מסטרעליסק שישפוך נפשו גם לפניו, וכן עשה, אמר לו הרה"ק מסטרעליסק אני משתתף בצורךך, אלך למקוה עבורך וזכות המקוה יגן עליך ואולי תוושע, בא בחזרה אל הרה"ק מקאסוב וסיפר לו אשר השיב לו גיסו, אמר לו, לך בחזרה ואמור לו כי במקוה לא תשלם נוגשיך, חזר האישי

וכדאי להעתיק כאן מה שכתב הגה"צ רבי ישעי' שור זצ"ל אב"ד יאס בתשובה אל נכדו הרה"ק ה"צמח צדיק" מוויזניצא (בן התורת חיים בנו של האהבת שלום) זצ"ל מגדלות זקיננו הגדול וזה לשונו: וגם זקנו הרה"צ הקדוש מקאסוב זצוקלה"ה חוץ שהי' קדוש וטהור הי' מופלג גדול בש"ס ופוסקים... ועיין זקנו בתשובתי וקלסי', עיי"ש.

פעם אחת הי' אצלו בנו של הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע וכשחזר לאביו אמר לאביו לאמר: כל העבודות שראיתי אצל הרה"ק מקאסוב ראיתי גם אצלך, חוץ ממסירת נפש שלו בשעת אמירת מזמור לדוד הבו לה' בני אלים וגו' לא ראיתי אצלך, כי כשהתפללתי מאחורי הקיר שמפריד בינו לבין הקהל ושמעתי ה"שבעה קולות" יוצאים מפיו בהתלהבות יוצאת מגדר הרגיל, עליתי על הספסל והבטתי אל פנים המחיצה וראיתי את הרה"ק נופל לאחוריו עד הארץ כל אימת שאמר "קול" משבעת הקולות.

גם גיסו הרה"ק ר' אורי מסטרעליסק זי"ע (אשת הרה"ק מסטרעליסק הי' אחות הרה"ק מקאסוב) אמר אם אמנם גדול כוחי בעולמות העליונים ביום השבת בעת שאני אומר "קדושת כתר" בכל זאת יגדל יותר כח גיסי הרה"ק מקאסוב בליל שבת קודש, ובפרט בעת אמירתו ה"שבעה קולות" אשר הוא ממש בוקע שחקים.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ואמר לו דברים הנ"ל, אמר לו הרה"ק מסטרעליסק בני אמסור לך גם זכות מצות תפילין שאניח היום שהיא זכות יותר גדולה, חזר עוד פעם אל הרה"ק מקאסוב אמר לו, לך עוד פעם אליו ותאמר בשמי כי גם עם מצות תפילין לא תסור נוגשיך, הוא קיים מצות רבו ובא אליו פעם שלישי, אמר לו הרה"ק מסטרעליסק עוד זכות אחד אמסור לך הזכות של כל התפלה שאתפלל היום שהיא זכות יותר גדולה, ומעתה יש לך שלשה זכותים שגיננו עליך להוושע בכל טוב, כאשר שב לבית הרה"ק מקאסוב אמר לו תלך ותאמר לגיסי כי בכל אלה לא תשלם אפי' חוב אחד, כשמוע הרה"ק מסטרעליסק הלך בעצמו לגיסו לשמוע ממנו מענה מפיו, השיב הרה"ק מקאסוב שאלתי ובקשתי שאנחנו שנינו נסע ונלכה שבועות אחדים בין אנשי שלומינו ונקבץ כל הסך הנחוץ לו לקיים המצוה של "והחזקת בו", וכן עשו.

קרב קדושים יתהלל

גדולי וצדיקי הדור הפליגו בשבחו והפליאו מאוד את דרכו בקודש, והרי אחדים מהם:

הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע התבטא פעם: "מלך ביפיו תחזינה עיניך", רבי מענדל קאסוב"ער הוא בבחינת מלך, בנוסח דומה נשמע מפי שר בית הזוהר הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע: "קאסוב הוא בחינת מלכות". הרה"צ ר' מנחם מענדיל מדעש זצ"ל כתב עליו שכל מדרגות רוח הקודש לקח על ידי לימוד חושן משפט.

ביקור חולים חסדי יואל ד'סאטמאר

ננשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רח' ישמח משה 32 קריית יואל בני ברק

בריך מתייד לשלם

בהדרת קודש ובהדרה עילאה

נקדם את פני אבינו רועינו עטרת ראשינו רשכבה"ג

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

אשר הופיע בהדרתו לפאר שמחתינו ולרומם קרנינו

המקבלים פניו בהדרת קודש

הנהלת ביקור חולים - מתנדבי הארגון - כולל עטרת זקנים

בשבח והודיה לבורא כל עולמים
שהחיינו וקיסמו והגיענו לעת משוב לבינו
שמחת בית סאטמאר
ומעמד "קבלת פנים"
לכבוד הרבנית הצדקנית תליט"א
וחגיגת "יובל שנים" ליסוד בית חינוכנו.

מיט פיל שמחה און פרייד
האבן מיר די עהרע אייך איינצולאדענען
צום מעמד קבלת פנים
פאר די חשוב'ע רעבעצין תליט"א
א"ח פון כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

גלייכצייטיג וועלן מיר אין די געלעגנהייט פייערן די
מסיבת "יובל שנים" ליסוד בית חינוכנו
בנות ארץ ישראל "בית פייגא" ד'סאטמאר
מיסודו של כ"ק מרן רבינו בעל ה"דברי יואל" זיעוועכ"א
בנשיאות והדרכת הוד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ארום שיין געדעקטע טישן
לויט די יאר גאנגען פון די יובל שנים

עס וועט פארקומען אי"ה זונטאג פרשת חיי שרה
י"ח חשון תשס"ט, 2:30 אזייגער
אין אולמי מודיעין רח' מודיעין 20

ביטע קומט צייטליך
מיר ווארטן אייך צו ענטפאנגען פרעזענליך

הנהלת בית החינוך

**צוליב מאנגל אין פלאץ איז שטרענג פארבאטן מיטצוברענגען
נישט קיין קינדער און נישט קיין וועגעלעך**

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — מד — בלתי מוגה

ליל ג' דחווה"מ סוכות תשס"ט לפ"ק – לפני עריכת השולחן

תוכן השיחה בהכנס חברי מערכת הקובץ חידו"ת "בית וועד לחכמים" שעי"י מבצר הכוללים בקרית יואל

מ'טאר נישט מאכן קיין ברכה, און מ'איז עובר אויף בל תוסוף, דער חכם צבי (שו"ת החדשות סי' ה') איז חייש צו שיטת רש"י, דער ייטב לב שרייבט דאך שוין אזוי (שו"ת אבני צדק סי' מ"ו).

דערציילט די וועלט – איך האב דאס נישט געהערט פונעם טאטן ז"ל – אז דער דברי חיים האט געזאגט אז א פרוי וואס וועט נישט אטרונג בענטשן און נישט זיצן אין די סוכה, איז ער מבטיח גוטע קינדער, ווייל ער האט חייש געווען צום שיטת החכם צבי (ועיי' בשו"ת דברי חיים או"ח ח"א סי' כ"ז), אין אונזערע מקומות האבן אבער יא נשים זיך נוהג געווען צו מאכן א ברכה אויף מעשהו"ג.

חברי המערכת: די גמרא (סוכה ב' ע"ג) ברענגט דאך די מעשה פון הילני המלכה אז זי איז געזעצן מיט די זיבן קינדער אין די סוכה, זאגט די גמרא דאס לשון והלא שבעה בנים היו לה, אין תוספתא (סוכה פ"א ה"א) שמיית דאס לשון והלא שבעה בנים תלמידי היו לה, ועשה עפעס יא אויס אז זי האט געהאט קינדער תלמידי חכמים, כאטש זי איז געזעסן אין די סוכה...

רבינו: נו, קודם ווער זאגט אז זי האט געמאכט א לישב בסוכה?! זי איז געזעסן אן א ברכה!¹ (ובכה"ג ליכא משום בל תוסף).

חברי המערכת הגישו הקובץ הראשון ש"ל לקראת הימים נוראים העע"ט, מלא וגרוש למעלה מו' מאות עמודים חידושים וביורוי הלכה בהרבה מקצועות התורה, רבינו שליט"א עבר על הקובץ ועיין זמן רב בחלק מהחידושים וביאורים, והעיר הערות שונות.

ושיבח רבינו שליט"א את מעשי ידיהם של חברי המערכת, ואמר כי הענין הזה הוא דבר גדול ונשגב להגדיל תורה ולהאדירה, ועל ידי כך יתחזק עמוד התורה במחנינו, והביע קורת רוחו והנאתו מפרי עמלם של הרה"ג חברי הכוללים שליט"א, ושאל בפרטות על זמני הופעת הקובץ, ובדעת המערכת להר"ל הקובץ הבא בסוף זמן החורף הבע"ט.

חברי המערכת אמרו לרבינו שליט"א כי הקובץ הזה ישמש אי"ה כבימה לכל חכמי ורבני הכוללים דאטמאר שליט"א די בכל אתר ואתר, אשר מונים כהיום קרוב לאלף לומדי תורה החוננים בהתמדה רבה על דלתי התורה, ורבינו שליט"א הביע ברכתו לכל אחד מחברי המערכת, שהפץ ה' בידם יצליח להגיע לתכלית הנרצת, ויזכו לראות ברכה והצלחה במעשי ידיהם להגדיל תורה ולהאדירה.

כשעיין רבינו בהקובץ במקום שמבאר הענין של ישיבת נשים בסוכה, אמר: די זאך איז אזוי, נשים זענען פטור פון מצות סוכה אזוי ווי יעדע מצות עשה שהזמן גרמא (סוכה כ"ז ע"ב) נאר אויב זיי ווילן מענגן זיי מקיים זיין די מצוה און מאכן די ברכה אשר קדשנו במצוותיו וצונו. נאר רש"י (הובא בהגהות מיימונית פ"ג מהלכות ציצית אות מו, וכן מבואר בהגהות אשרי רא"ש פ"ג דסוכה אות מ"ג בדעת רש"י) האלט אז

¹ בגליון הש"ס שם ציון לראב"ן (סי' פ"ו) שכתב כן, וכ"כ החכם צבי (שם) שודאי שהילני המלכה ישבה בסוכה בלא ברכה, דאל"כ למה לא אמרו לה דבר.

נאכדעם, ס'איז דאך דא נאך סגולות אויף גוטע קינדער... א פרוי וואס גייט אנגעטון בצניעות איז אויך מסוגל צו גוטע קינדער, ווי די גמרא דערציילט אויף קימחית (יומא מ"ז ע"ב)

חברי המערכת: ווער איז געווען די הילני המלכה?

רבינו: א מלכה פון די מלכי ישראל ביים צווייטן בית המקדש.²

חברי המערכת: ס'איז דא אינמערעסאנטער כתב סופר, ער שרייבט אז אפשרייבן חידושים איז גורם אז מ'זאל עם פארגעסן, ער איז מסביר אז דאס איז דער איסור פון אפשרייבן דברים שבע"פ אי אתה רשאי לכתובם (גיטין ס' ע"א) ווייל מ'זועט עם שנעלער פארגעסן.³ דאס שטימט לכאורה נישט מיטן מהרש"א (כ"ב י"ע"ב) און אנדערע וואס שרייבן פארקערט אז שרייבן ברענגט אז מ'זאל בעסער געדענקען?

רבינו: מר אמר חדא ומר אמר חדא, ס'זוענדט זיך אינעם מענטש, יעדער לויט זיין תכונת הנפש, יעדער איז אנדערש.

חברי המערכת: איינער פון די אינגעלייט (הר"ר יואל בר"ג גאנדעל ד"ר) האט געשריבן א שיינעם מאמר וועגן קידוש החמה וואס געפאלט היי יאר. וואס מוזט זיך בנוגע נשים ביי קידוש החמה?

רבינו: מען פירט זיך אז פרויען מואכן נישט קיין ברכת החמה. ביי קידוש לבנה שטייט ארויס אז פרויען זאגן נישט די ברכה (מנ"א ריש ס' תכ"ז בשם השל"ה), וייל זיי האבן

2

אמו של מונבו המלך (יומא סוף פ"ג) ממשפחת החשמונאים (עי' תפ"א יומא שם).

3

ז"ל (בשו"ת חלק י"ד סי' ק"ו ד"ה ומ"ש) ע"י כתיבה לא יזכור בלבו נהפוך הוא שכתב בספרים דכתיבה גורמת השכחה בטבע, ומה"ט דברים שבע"פ אי אתה רשאי לכותבה בכתב עכ"ל. ובמהרש"א (שם) כתב להיפך מזה דיעקר הלימוד ושנעשה בו רושם הוא הבא מכתבת יד, וכ"כ החיד"א (יוסף אמת) בשם מטה משה (דף 267) וכן בס' אור צדיקים (הל' ת"ת סי' כ"ב אות ט"ו).

גורם געווען די פגם ביי הטא עין הדעת, אבער אויך קידוש החמה פלעגן פרויען נישט מאכן.⁴

היי יאר זיכער נישט... (שחל בערב פסח בבוקר).

חברי המערכת: דעם יו"ט איז אויסגעקומען דער זמן פון די מצוה פון הקהל (מ"ע תרי"ב, להקהיל האנשים נשים וטף בסוכות אחר שמיטה, והמלך קורא להם חלק ממשנה תורה) בזמן הזה איז דא א ענין צו מאכן א זכר למקדש צו הקהל?

רבינו: מ'פלעגט קיינמאל נישט מואכן קיין הקהל, איך בין געווען אין ארץ ישראל סוכות תשכ"ז, ס'איז געווען נאך שמיטה, מ'האט נישט געמאכט קיין שום זכר.

עס איז געווען אוועלכע וואס האבן דאס געוואלט איינפירן, אזוי ווי אלע נייע זאכן וואס זיי האבן איינגעפירט. (כידוע בשנות תר"ט-תר"ס ה"י הרבה שרצו לתקן ענין הקהל בירושלים, ע"י בס' זכר למקדש להגאון האדרת ז"ל).

זנתן רבינו ברכת קדשו לכל חברי המערכת

4

ז"ל החת"ס (או"ח סי' ג"ז) לא ידעתי מ"ט לא נהגו נשים לברך ברכה זו וכו' ומ"מ מה דנהגו נהגו ומה דלא נהגו הבו דלא להוסיף עלה. וע"ע שו"ת שואל ומשיב (מהדו"ת ח"ד סי' קס"ה) שכתב טעם נאה, ובסה"ק ייטב לב (פר"ב) נתן טעם כיון שהוא ברכה בלי עשיה אין הנשים יכולות לקיים, ובהמשך דבריו ביאר הענין על פי סוד, מדוע לא נהגו הנשים לברך ברכת החמה ולבנה, עיי"ש, ועי' בשו"ת כתב סופר (או"ח סי' לד), ועי' במשאת בנימין (סי' קא) דכיון דנהגו לברך ברוב עם, אין מן המדה שיתאספו הנשים ברחובות קריה, עיי"ש, וכן כתב טעם זה בקונטרס עומר השדה (להגאון בעל פני השדה מבאניאד זצ"ל) ועי' בשו"ת מהר"ם שיק (או"ח סי' ז) שכתב שאף לאלו שנהגו לברך על מ"ע שהו"ג, מ"מ בקידוש החמה לא נהגו, כיון שתלויה בחישוב תקופות ומולות, ואין חכמה לנשים עיי"ש, ועי' בשו"ת מנחת יצחק (ח"ח סי' טו) מה שביאר באריכות הענין שלא נהגו נשים לברך ברכת החמה, ועיי"ש (סי' ל"ד) דבמדינת אונגארן ואנפיה לא נהגו הנשים לברך, ומנהג ירושלים שנשים מברכות אבל לא בכנופי וקיבוץ, עיי"ש. ועי' בשו"ת דברי שלום (אודוואר, ח"ח סי' מד) שכתב דהיה אצל הרה"ק רבי שלום אליעזר זצ"ל מראצפערט בשנת תרפ"ה בראצפערט בקידוש החמה, והיה אצל כ"ק מרן רביה"ק מסאטמאר ז"ע בשנת תשי"ג, ולא נהגו הנשים לברך, עיי"ש.

אמנם עי' בשו"ת עטרת ישועה (דיוקוב, ח"א סי' כח) שדעתו לחייב נשים, עיי"ש, ועי' שו"ת מהר"ל דיקון ח"ב (ק"א את טו) שדעתו דברכת החמה אינה מעשה"ג, עיי"ש. ועי' בשו"ת פרי השדה (ח"א סי' קג), עיי"ש.

יום ה' פרשת בראשית - אסרו חג סוכות תשס"ט לפ"ק

ביקור הרה"צ ר' משה אהרן רייך שליט"א לרפ"ש בתושח"י

רב דביהמ"ד בית משה אהרן דפשווארסק - הרב"ג כ"ק אדמו"ר מהר"י מפשווארסק זצ"ל

האט מיך מכבד געווען מיטן בענטשן. זאגט ער מיר "איך בין דך נישט מכבד מיטן בענטשן ווייל דו ביסט רבי יענקעלעס איידעם, און נישט ווייל דו ביסט רבי איציקל'ס אייניקל, נאר ווייל דיין טאטע האט מיך אויפיל מחוי' געווען..."

ווען דער רבי (פרוץ הברד משה ד"ל) איז געקומען צום רבי'ן ז"ל קיין קראלי, ער איז דאך געווען א יתום, און דער רבי ז"ל האט געהייסן מיין טאטן אז ער זאל זיך מיט אים אפגעבן. מיין טאטע איז געווען דער מענוזא גבאי, האט ער אים מקרב געווען שטארק.

ער איז זייער נאנט געווען שפעטער אויך.

ודיבר עמו רבינו באריכות אודות המצב הפרנסה באנטווערפן ובעוד עינינו.

וביקש הגרמ"א שיופיע רבינו כהדרתו להונן את עיר אנטווערפן אחרי כמה שנים שרבינו כבר לא ביקר בעיר. והעלה על נס התקופה שהגה"צ רבי מנחם מענדל שליט"א אב"ד קהלתינו וויליאמסבורג. כיהן שם פאר וניהל את הישיבה לשם ולתפארת. והציג את בנו החשוב הר"ר משה יצחק שליט"א שהוא תלמיד הישיבה מאז, ועד היום הוא עומד עמו בקשר רצוף.

הגרמ"א: ס'בענקט זיך דארט נאך ר' מענדעלע, איך האב זייער הנאה געהאט פון אים.

רבינו: ער איז ב"ה שטארק מצליח דא.

מ'דערציילט אז ס'איז געווען אמאל א רב אין א קליין שטעטל, די בעלי בתים האבן אים נישט רעספעקטירט געהערניג, אמאל האט זיך געמאכט א שאלה אין די ספירה טעג ס'איז געווען א ברית, און דער ראש הקהל האט געפרעגט דעם רב צי מען זאגט "אב הרהמים", דער רב איז געבליבן שטיין, ער האט נישט געוואוסט צו ענטפערן אויפן פלאץ די שאלה.

זאגט דער ראש הקהל "אז דער רב ווייס נישט צי מען זאגט אב הרהמים, אז עס הארץ קען נישט זיין דארבן".

בקיצור, ער האט אויסגע'רדפ'ט דעם רב, ביז דער רב איז אוועק געפארן צו א צווייטע גרויסע שטאט, ער האט זיך דארט אריינגעזעצט אין בית המדרש לערנען. מען איז צו אים צוגעקומען און מען האט געזעהן אז ער איז א איד א תלמיד חכם ער קען שולחן ערוך, ש"ס, ס'האט נישט לאנג גענומען אין מען האט אים אויפגענומען אלס רב אין א גרויסע קהילה.

הגרמ"א: היינט איז דאך א גרויסער מאג, דעם קדושת לוי'ס יארצייט. מיינע קינדער זענען אייניקלעך פונעם קדושת לוי, דעם זיידנ'ס (הרה"ק רבי איציקל זצ"ל מפשווארסק) רביצין איז געווען פון די 'הכהן גלאנץ' משפחה, זיי זענען בארדיטש'בער אייניקלעך.

רבינו: אויפן בית החיים אין שינאווע איז דא די מציבה פון הגה"צ רבי הערשל גלאנץ ז"ל, ער איז געווען רב אין שינאווא נאך פארן דברי יחזקאל, ער איז געווען א איידעם ביים אר"י דבי עילאי.

דער ישמח משה איז געווען רב אין שינאווע נאך פריער.

הגרמ"א: יא, קודם האט ער געוואוינט אין פרעמיסלא, נאכדעם איז ער געווארן רב אין שינאווע.

הגרמ"א: דארט ליגט אויך א ברודער פונעם משעבינער רב ז"ל.

רבינו: דער דאמבראווער רב, דער חזון נדום, רבי נחום וויידנפעלד ז"ל, ער איז אנטלאפן פון די נאציס ביי די מלחמה. עס איז געווען דעמאלס שווערע צייטן, די רשעים האבן זיך דאך שטארק פארלייגט און געזוכט רבנים. מען האט אים געזוכט, ער איז אנטלאפן און ער איז נפטר געווארן אין שינאווע (ביום ב' כסלו ת"ש) און מען האט אים באהאלטן נעבן אהל.

הגרמ"א: ער איז געווען א גרויסער גאון.

והתנצל הגרמ"א שליט"א שהיה ברצונו לבקר אצל רבינו שליט"א עוד במוצאי יו"ט, רק כאשר רצה לבא כבר היה רבינו בדרך לקרית יואל.

ואמר: במשך דעם יו"ט האב איך געהערט דעם רבי'ן קידוש מאבן, מיר האבן געהערט די זמירות, מיר זענען שכנים... (דירת הרה"צ שליט"א בויליאמסבורג וואו ברחוב פענן סט. שמוצד אחורי הבית הוא ממול בית רבינו שליט"א ברחוב היוו סט.)

רבינו: אוודאי, כ'געדענק נאך ווען אייער פאטער ר' אברהם שמעון האט דארט געוואוינט אין די דירה.

הגרמ"א: איך געדענק נאך ווען מיר פלעגן דאווענען דא אין סיגעט, מיין טאטע פלעגט דא קומען צו מנחה מעריב, דער רבי פלעגט שטענדיג זיצן דא אין ביהמ"ד און לערנען, און קיינמאל נישט באמערקט וואס עס טוט זיך ארום...

הגרמ"א: איך בין אמאל געקומען צום טיש צום טאטן (פרוץ הברד משה) ז"ל, ס'איז געווען דארט רבנים מיט רבי'ס, און ער

אמאל איז יענער ראש הקהל געקומען אין די גרויסע שטאט, זעהט ער אז דער רב גייט זאגן א דרשה, איז ער געגאנגען הערן די דרשה, קוקט ער אן דעם רב דעם בעל דרשן, ער זעהט אז ער איז איהם עפעס זייער קענטליך, פלוצלינג זעהט ער יא! דאס דאזי דאך געווען זיין רב, און ער האט אים אוועק געווארפן און אויסגע'רודפ'ט, און דא זעהט ער אז ער איז גאר געווארן רב דא אין די גרויסע שטאט.

גייט ער צו צו צי אים און פרעגט אים "ווער האט אייך געמאכט דא רב אין אזא גרויסע שטאט?" זאגט דער רב "דער אב הרהמים..."

הגרמ"א: מ'האט דאך געשמעסט אז עס איז היינט דעם בארדיטשויבער רבי'ס יארצייט, דער קדושת לוי האט אויך אסאך געליטן, מען האט אים גערודפ'ט...

רבינו: פון אלע רבי'ס בימים ההם האט ער דאס מערסטע געלישען רדיפות.

הגרמ"א: דער שווער ז"ל האט דערציילט אז ווען דער קדושת לוי האט געדארפט אראפקומען אויף דער וועלט האט דער בעל דבר גע'מענהעט אז ס'איז א סכנה פאר איהם אזא איד, ער וועט נישט קענען מער מסות זיין צו עבירות. האט מען אים געזאגט "האב נישט קיין מורא, מען וועט אים צושטעלן אזא רביצין וואס וועט אים אהערשטעלן"... אזוי זאגט מען אויך אויפן ראפשיצער רב.

רבינו: אויך האב געהערט זאגן די מימרא אויפן ראפשיצער רב.

הגרמ"א: דער שווער ז"ל האט געזאגט דעם אויסדריק ווי מ'זאגט אויף פויליש אז מ'האט אים געגעבן א 'משאפע' דאס איז וואס מ'מוט ווען מ'זויל א פויגל זאל נישט פליען צו הויך הענגט מען אים אויפן האלז א 'משאפע' אז ער זאל נישט קענען פליען, אזוי האט מען אים פון הימל געגעבן אזא רביצין אז ער זאל נישט קענען גיין אזוי הויך.

רבינו: דער קדושת לוי איז דאך געווען רב אין פינסק, און מען האט אים ארויסגעווארפן פון דארט.

הגרמ"א: ער האט געהאט אזא מין הלישת הדעת אז שפעטער האט ער געדאווענט אין א קליינע סידורל (כן הביא הרה"ק מקאמארנא בהקדמה להכל הברכה כי הקדושת לוי זי"ע בשנת תקצ"ג מנדל הלישת הדעת מגודל הרדיפות שעבר היה מתפלל במשך זמן בסדור קטן, בלי שום כוונת עיי"ש)

רבינו: אין נועם אלימלך איז דא דער אגרת קודש, מ'פרעגט אן רבי אלעזר ליעזנסקער, אז מען פארשפרייט פאשקעווילן אויפן קדושת לוי - ווי קען מען היינט אזוינס גלייבן אז ס'זאל זיין פאשקעווילן אויפן קדושת לוי - און ר'...

אלעזר ליעזנסקער שרייבט דאס בשם דעם פאטער ער זאגט אז ער האט געהערט פונעם פאטער אז "ווער עס האט דאס געזעהן די פאשקעווילן, און ער איז שמח דערמיט דער וועט נישט זעהן בשמחת ציון וירושלים" (חלק שם "זאמ"ז נ"י אמר שהגידרה הזאת (עיי"ש מקודם) בודאי לא היה כה בידם לגזור, כי אם מהמת הקטמות שהי' על הצדיקים והדפיסו אגרות מכוערים. ואף בעת ששולחים אגרות ההם אהובי אחי מנע עצמך מלהסתכל בו, כי כך אמר אאמ"ז נ"י כי מי שסתכל בו, ומשמח בו, לא יזכה לראות בהנחת ציון ושמחת לוי'תן ובהפחת הצדיקים" עכ"ל.)

ער שרייבט איבער די פאשקעווילן אויף ר' הרב האי גאון וחסיד האב"ד דק"ק זעלחובי", דאס מיינט מען דעם קדושת לוי ער איז געווען דעמאלטס רב אין זשעליחוב.

הגרמ"א: דער בארדיטשויבער האט דאך געזאגט פאר א מתנגד, וואס ער האט געהאלטן דעם נועם אלימלך אינטערן טיש, האט ער אים געזאגט אז די מעלה פונעם נועם אלימלך איז אז אפילו מ'וועט אים אליינס לייגן אונטערן טיש וועט ער אויך גארנישט זאגן.

דער הייליגער בעלזער רב דער שר שלום האט געזאגט אז "וואס א איד האט תשובה געטוהן, און וואס א איד וועט תשובה טוהן איז אלעס אין זכות פונעם רבי'ן אלימלך". דער שווער ז"ל האט געזאגט אז דאס איז ווייל ער האט אויף זיך גענומען צו פאסטן פאר כלל ישראל, זיבן יאר פאר זיך זיבן יאר פאר זיינע קינדער, און זיבן יאר פאר אלע אידן.

רבינו: יא, דער הייליגער רבי ר' אלימלך זי"ע. **הגרמ"א:** ס'איז היינט אויך דעם הייליגן התם ספר'ס יארצייט, ס'איז א פלא דער הייליגער ישמח משה האט געזאגט אז ער איז פון די תלמידי בעל שם...

ס'איז ידוע די מעשה וואס ער האט זיך באוויזן פארן ישמח משה יום כיפור, און ער האט נישט געוואוסט וואס ער וויל, ער האט געזעהן אז ער איז טרויעריג האט ער פארשטאנען אז ער וויל אז ער זאל בעטן פאר אים, ער האט געוואוסט אז ער האט א צרה אין שטוב. דעמאלס איז געווען די צרה אז דער כתב ספר איז נישט געווען געזונט. האט דער הייליגער ישמח משה געזאגט אז דאס איז א סימן אז ער איז פון די תלמידי בעל שם, ווייל די תלמידי בעל שם האבן זיך געקענט באווייזן בהקיץ.

דער שווער ז"ל פלעגט דאס אייביג נאכזאגן א ווארט פון הייליגן התם ספר אויף די משנה (אבות פ"ה מ"ה) עומדים צפופים ומשתחוים רווחים, דאס איז א מורא'דיג ווארט אז ווער עס איז א ביי זיך א 'עומד' דער איז אלעמאל 'צפופים',

‘ומשתחוים’ ווער עס איז מיט הכנעה ער איז ביי זיך גארנישט איז אלעמאל ‘רווחים’ דער איז אלעמאל צופרידן ער האט נישט קיין פראבלעמען.
דער שווער ז’ל פלעגט אלעמאל קאכן אינעם הייליגן התם סופר, דער מאמע דער רבי ז’ל (מן הכרז משה ז’ל) פלעגט אויך שטארק לערנען התם סופר.

דער בעלזער רב האט געזאגט אז ווען משיח וועט קומען וועט די סנהדרין זיין פון די אונגארישע רבנים.
רבינו: דאס האט געזאגט דער בעלזער רב רבי ר’ יושע’לע.
וברכו רבינו: “דער אויבערשטער זאל העלפן צאתכם ובואכם לשלום, פארט געזונטערהייט, מיזאל האבן א געזונטן ווינטער מיט אלעס גוטן”.

יום ג' פרשת נצבים תשס"ח לפ"ק
ניחום אבלים אצל הגאון רבי נחמן וחיאל מיכל שטיינמעץ שליט"א
דומ"ץ סקווירא ב"פ בעמדה'ם שו"ת 'משיב נבונים'
שישב באבילות ע"פ אביו הרה"ח ר' מענדל ע"ה

דומ"ץ סקווירא: דער רבי געדענקט מיין מאמע?
רבינו: יא, אויך געדענק איהם נאך ווען ער איז געווען געזונט (שזה כמה שנים שלא היה בקו הבריאות ל"ע) ער איז געווען א וואוילער איד, א ווארעמער איד, א בעל הבית'ישער איד, א חסידי'שער איד.
דומ"ץ סקווירא: במשך אלע יארן וואס מ'געדענקט האט ער זיך קיינמאל נישט געלייגט שלאפן וום כיפור אין א בעט. כ'האב פונקט נאכגעזאגט ביי די לוי' די מעשה פונעם ייטב לב זי"ע וואס האט געזאגט אויף ר' יוסף לייב כהנא פון סיגעט, דעם פסוק "הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו", אז סיי סזאל זיין א איש, א בעל הבית, מיט אזעלכע מדריונות דאס איז שווער צו טרעפן.
כ'האב נישט דערציילט דעם אנהייב פון די מעשה, אז דער ייטב לב האט איהם געזעהן אמאל לערנען האט ער געזאגט 'מ'מיינט אז דער עולם קומט דא צו פארן צו ר' זלמן לייב (כן אמר על עצמו בענות קדש) דערווייל קומט מען צו ר' יוסף לייב"...
רבינו: ער האט געזאגט אויף איהם אז ער האט זוכה געווען צו א מדריונה אז ער האט געזעהן דעם דברי חיים לאהר פטירתו בהקיץ, ער איז געווען א שטארקער צאנזער חסיד.
פונעם מאמע ז'ל האב איך געהערט אז ביים הספד אויף ר' יוסף לייב האט דער ייטב לב געזאגט דעם "הנמצא כזה", אבער כ'האב געהערט נאכזאגן אז דער פעטער ז'ל האט געזאגט ווי אזוי איז ר' יוסף לייב צוגעקומען צו די אלע מדריונות? ווייל ער איז געגאנגען נאך געלט פאר אידנם וועגן. יעדן דאנערשטאג איז ער ארומגעגאנגען נאך געלט פאר די ארימעלייט פון די שטאט אז זיי זאלן האבן פאר הוצאות שבת.

דומ"ץ סקווירא: פונקט האט מיין ברודער דער ציילט, אז דער מאמע ע"ה פלעגט אויך גיין אסאך נאך געלט, און ס'האט איהם געברענגט אסאך בזיונות.
רבינו: יא, אז מ'גייט נאך געלט האט מען בזיונות.
דומ"ץ סקווירא: דא איז געווען די אלטע לאנצוט'ער רביצין, מיין מאמע פלעגט איר אסאך נעמען צו גיין נאך געלט, זי איז געווען רבי איציקל צפת'ערס (ה"ה תה"צ רבי יצחק רובין, התנו של הגאון הצדיק ר' נפתלי רובין אב"ד ווישניצא, התנו של תה"ק בעל דברי יחזקאל משינאווא ז"ע) א טאכטער, האט איר איינער געפרעגט פאר וועמען גייט איר אזויפיל נאך געלט? האט זי גענטפערט "אויך גיי פאר מיר און פאר אייך, און איך געב עס אבער פאר יענעם"...
כ'נוגע די מנהגי אבילות, איז דא שווערע הלכות, צי מ'איז יא מקיל צי נישט.
רבינו: ס'ווענדט זיך אין וועלכן ענין.
דומ"ץ סקווירא: ווי אזוי איז געווען דער מנהג אין סאטמאר כ'נוגע גיין אין מקוה ערב שבת אין די שבעה.
רבינו: דער מאמע ז'ל ווען ער איז ל"ע געזעסן שבעה איז ער געגאנגען אין מקוה נאך מנחה פאר קבלת שבת, און שבת אינדערפרי איז ער אויך געגאנגען בצנעה.
דומ"ץ סקווירא: ס'איז דא עפעס א מעשה אז רבי שלמה באמביער איז געווען א מופת און ער האט זיך געוואלט אפרייבן די נעגל אין די שלשים פון זיין מוטער, איז זי געקומען צו אים אין הלום און אים געזאגט אז די אלע זאכן וואס א מענטש טוט צוליב אבילות איז נישט צו פייניגן דעם אבל, נאר דאס איז אויך א טובה פאר די נשמה, אפילו דאס נישט אפשערן די נעגל אויך.
רבינו: די אלע זאכן זענען דאך הלכות פון אבילות, הלכות אבילות איז אן ענין פון כיבוד אב, אן ענין פון מכבדו בחיים

וירא

מכבדו במותו (עי' רש"י סוכה כה. ד"ה מירא, ושיך סימן שד"ם קמ"ט וגלית תקי"א שם).

דומ"ץ סקווירא: דער קול אר"י פלעגט שטארק מקיל זיין אין הלכות אבילות. האט אים איינער געפרעגט פארוואס ער איז אזוי מקיל "איר ווילט אויסרייסן הלכות אבילות?", האט ער געזאגט "יא, דאס וויל איך, אויסרייסן דאס אבילות".

רבינו: יא, אויב טרעפט מען אז מקען מקיל זיין לויט א שיטה האט מען נוסח געווען להקל, אבער סתם אזוי קען מען נישט מקיל זיין אין הלכות מפורשות.

דומ"ץ סקווירא: לגבי בעלי תפילות צי דאווענען פארן עמוד אין די הייליגע מעג קען מען מקיל זיין אין די שבעה?

רבינו: אויב האט מען געדאווענט אלע יארן, איז דא א תשובה אין עצי חיים (י"ד סי' ל"ה) דערוועגן, ער זאגט דארט אז אויב דאווענט מען אלעמאל פארן עמוד איז דאס נישט דאווענען אן אבילות בפרהסיא.

דער רבינו תם האט עולה געווען שלישי אינמיטן שבעה, דער מחבר (סימן ת"ס"א) ברענגט עס אראפ.

דומ"ץ סקווירא: ס'איז א שווערער גדר וואס עס הייסט אבילות בפרהסיא.

רבינו: א זאך וואס מ'שוט שמענדיג און מ'באמערקט אויב מ'שוט דאס נישט. דער פשט איז אז אויב איינער איז אן איש מסוים און יעדער קוקט אויף איהם און מ'באמערקט אז ער איז משנה דאס הייסט דער גדר פון בפרהסיא.

דומ"ץ סקווירא: לעצטענס איז דער עולם מקיל מיט די התונות, בפרט דירבנים...

רבינו: כ'בין געפארן קיין ארץ ישראל בשנת האבל נאכן מאטן ז"ל, מיין שוואגערס זון רבי חיים הערש מייזליש האט התונה געמאכט, כ'בין געווען נאר ביי די חופה, און גארנישט מער... (עי' דרכי משה י"ד סי' שצ"א ס"א, וכבר היה מעשה ע"י בדותי אבל על אמי ז"ל וברכתי ברכת אירוסין תחת החפה כדרך שרב העיר מברך ברכת האירוסין)

דומ"ץ סקווירא: מקען אמאל זאגן א קולא, ס'איז רבים צריכין לו.

רבינו: אף על פי כן, ס'איז אזוי, מאנצן ביי א התונה איז דאך נאך הארבער, ס'איז דאך שמחה! א אבל איז אסור בשמחה! (סימן שצ"א ס"ב) אפילו אן א מוזיק, מענטשן מיינען אז מוזיק איז דער עיכוב, מ'לעשט אויס די מוזיק און מ'מאנצט... און וואס איז מיט די ריקדין ומחולות?!

דומ"ץ סקווירא: ס'איז דא וואס זאגן קולות בנוגע די מצוה טאנץ, בפרט היינט ווען די מצוה טאנץ איז געווארן מער א הספד... ס'איז א שווערע שאלה.

א' מבני המשפחה: אן אבל וואס מאכט התונה א קינד, מאר אויך נישט מאנצן?

דומ"ץ סקווירא: ס'איז דא א מהרשד"ם (י"ד סי' ר"ב) וואס זאגט אז וויבאלד מ'זעהט ביי סוכה אז מ'האט גע'פטר'ט כל השושבינו, קומט אויס אז מ'האט גע'פטר'ט פון א מצות עשה ווייל מ'מאר נישט מצער זיין דעם התן, מילא זאגט ער בנוגע אבילות אז ס'איז נאך א דרבנן זאלן די ברודערס און שוועסטערס מעגן קומען, ווייל אז נישט איז עס א גרויסער צער, ער לערנט דאס אפ פון סוכה ווי מ'האט מקיל געווען ביי א דאר'ייתא וועגן דעם צער פון התן, אזוי זאגט דער מהרשד"ם אויף אחיו ואחותיו.

רבינו: אז מ'טרעפט אן היתר עפ"י הלכה, ווען א פוסק איז מתיר מילא, אויב דער מהרשד"ם זאגט... ער איז א קדמון א פריערדיגער.

דומ"ץ סקווירא: ס'איז דא אזויפיל שימות דא אויף יעדע זאך, ס'איז זייער שווער.

רבינו: אויב ס'איז דא שימות איז שוין גוט, קען מען כאמש טרעפן א תנא דמסייע.

דומ"ץ סקווירא: דער סקולענער רבי ז"ל שרייבט אז ער האט געהערט פון זיין טאטן (הגאון ר' ישראל אברהם אבד"ק סקלען זצ"ל, מח"ס שו"ת שם ושארית ישראל), אז ס'איז דא רבנים וואס פסק'ענען ווי עס שטייט אין שולחן ערוך, און ס'איז דא רבנים וואס קודם פסק'ענען זיי, און נאכדעם טרעפן זיי דאס אין שו"ע.

רבינו: א תנא דמסייע.

דומ"ץ סקווירא: דער סקולענער רבי ז"ל שרייבט אז ער האט געהערט פון זיין טאטן (הגאון ר' ישראל אברהם אבד"ק סקלען זצ"ל, מח"ס שו"ת שם ושארית ישראל), אז ס'איז דא רבנים וואס פסק'ענען ווי עס שטייט אין שולחן ערוך, און ס'איז דא רבנים וואס קודם פסק'ענען זיי, און נאכדעם טרעפן זיי דאס אין שו"ע.

וניחם רבינו: המקום ינחם זכר:

עש"ק נח תשס"ט העל"ט
ביקור אצל הגה"צ ר' חיים לייביש ראטטענבערג שליט"א
אדמו"ר מקאמאני - פארשע

רבינו: דער רבי מענדעלע איז געווען זייער אויסגעמון פון די וועלט.

מ'דערציילט א אינטערעסאנטע מעשה איבער זיין תמימות, אז עס זענען געווען אמאל ווען אידן האבן

השיחה נמשכה על יחוס הרב מקאמאני להרה"ק העטרת צבי והרבי ר' אייזיקל מזידיטשוב זי"ע. שמצד אביו הוא נכד ב"פ מהעטרת צבי, ומצד אמו הוא נכד הרבי ר' אייזיקל. ודברו אודות זקינו הרה"ק רבי מענדעלע מזידיטשוב זי"ע.

געמאכט עפעס פאלשע זאכן, און מען האט זיי געכאפט, ווען מ'האט זיי אויסגעפרעגט האבן זיי עפעס אריינגעדרייט דעם רבי ר' מענדעלעע אז איז אויך פארמישט אין דעם עסקן. מ'האט אים אפגעהאלטן, און מען האט אים ארויפגעברענגט פארן ריכטער, און ער האט געהאט א פראצעס, דער שופט האט אים אנגעהויבן פארצוליינען די קלאגע אין וואס ער ווערט אנגעקלאגט, און רבי מענדעלעע האט זיך געדארפט פארטיידיגן. האט ער אנגעהויבן צו זאגן אויפן זידיטשויבער נוסח צו זאגן "חם ושלום, אז מאיז פונם אינעם דינא דמלכותא דינא, איז מען פונם אין שם אדני", מלכות איז דאך אדני, דער טאטע גיט מיר געהאלט א רייניש א וואך, און אויף ימים טובים גיט ער מיר טאפעלט געהאלט".

דער שופט קוקט אים אזוי אן און ער פרעגט "וואס זאגט ער?" זאגט מען אים איבער אז ער זאגט אז ער האט דאס נישט געטון וכו', דער שופט האט געזעהן אז ער וועט פון אים גארנישט הערן האט ער אים געלאזט גיין.

האדמו"ר מקאסאני: ס'איז אמאל געווען ווען די משכילים האבן אים אמאל איבערגעגעבן פאר די ממשלה, ס'איז געווען א מסירה, און מ'האט דעמאלס יא מורא געהאט, ווייל ס'איז נישט געווען א קלאגע וואס מ'זאל קענען איבערצייגן ביים משפט אז ס'איז נישט אמת.

ער איז אריינגעקומען צום משפט, און מען האט אים אינטערגעפירט אריין צום שופט, דער שופט איז געזעצן אויף א בימה הויך, אונטער אים אויף די וואנט איז געווען אויפגעשריבן מיט גרויסע אותיות "181" מער האט ער נישט געדארפט...

רבינו: קל"א, אוודאי, אוודאי. קל"א איז דאך מספר פון ס'מוכו.

האדמו"ר מקאסאני: ער קומט אריין און גיט א קוק און זאגט "פע, פע, פע... לית אתר פנוי מינייה, פע, פע, פע... דער שופט פרעגט "ווער איז דאס דער וואס קומט אריין דא?" זאגט מען אים דאס איז דער אנגעקלאגטער, זאגט ער "דער איז דער אנגעקלאגטער?"... האט דער שופט געוויזן אויף די וואס האבן אים אנגעקלאגט אז מען זאל זיי איינזעצן... ווייל זיי האבן פון אים חוק געמאכט, מען האט געברענגט עפעס א 'צודרייטן... מ'זאל אים אהיים לאזן און יענעם איינזעצן, ווייל מ'האט אים אזוי איינגעגענערט.

מיין זיידע האט געטראפן א איד וואס האט דערציילט אז ער איז געפארן אויף די באן און ער האט זיך

אוועקגעזעצט, האט ער געזעהן אז קעגן אבער זיצט א איד וואס שמעקט טאכאק און זאגט און זאגט בלעטער גמרא, זוהר, מדרש, אהין אין צוריק.

האט ער זיך מיישב געווען וואס דארף איך זיצן דא, איך זעין מיך אהין נעבן אים. האט ער זיך אריינגעזעצט נעבן אים און ער בלייבט דארט זיצן, פלוצלינג דרייט זיך דער איד אויס און ער זאגט אים "יונגערמאן! א רייניש א טויזענטער". איך האב נישט געוויסט וואס דאס איז טייטשט, אבער איך האב געקלערט אז אזא איד רעדט קודם גיב איך אים א רייניש.

פרעגט ער "נא?", גיב איך אים נאך א רייניש, אזוי איז דאס געגאנגען ניין מאל די זעלבע זאך.

האט דער איד געזאגט פאר מיין זיידן "פרעג מיך נישט וויאזוי, איך ווייס גארנישט, איך ווייס נאר אז ווען איך בין אהיים געקומען האב איך פארדינט ניין טויזענט רייניש".

ודברו אהדות הסיפור שהרה"ק מוידזשיטש זי"ע נכנס פע"א ברה"ל לביהמ"ד ולא אמר למנצח, ותקע תיבה בשופר.

רבינו: איך האב געהערט פון טאטן ז"ל אז רבי הערצל (לאבין) זצ"ל (חתן העשרת צבי ז"ל) וואס איז געווען רבי אין זידיטשוב ווען רבי אייזיקל איז נאכנישט געווען רבי, האט איבערגעגעבן דאס ביהמ"ד פאר רבי אייזיקל, און רבי אייזיקל האט אים אויסגעהאלטן, איהם מיט די קינדער, ער האט זיך מיט איהם משדך געווען אויך.

איך האב געהערט פונעם טאטן ז"ל אז רבי הערצל איז געפארן צום ריושינער קיין סאדיגורא. רבי אייזיקל האט אויך געהאט השק צו פארן אבער ער האט נישט געהאט קיין געלט, האט ער זיך איינגעבעטן ביי דעם ר' הערצל אז ער זאל איהם מיטגעמען מיט זיך, ס'האט דאך געקאסט שפען, און ער האט זיך אנגעטראגן אזוי ווי ער דארף דאך סיווי מיטגעמען עמיצן אלס גבאי, וועט ער זיין דער גבאי. און ער האט געזאגט אז ער איז גרייט צו זיין דער גבאי בכל פרטי.

ווען זיי זענען אנגעקומען קיין סאדיגורא און זענען אריינגעקומען צום ריושינער - ס'איז היינט נאכט דעם הייליגן ריושינער'ס יארצייט - און איינער פון די גבאים האט זיי פארגעשטעלט "דאס איז דער זידיטשויבער רבי ר' הערצל, און ער איז דער גבאי".

דער ריושינער קוקט זיי אזוי אן, זאגט ער "דער גבאי געפעלט מיר".

רבינו: ער איז געפארן צום אפטער רב, און ער האט דעמאלס געווינטשן פאר ר' אייזיקל זידיטשויבער שיהי

לראש, "א ראש לראשים", ולא לזנב, אין נישט פאר אוועלכע וואס זענען בבחינת זנב.

האדמו"ר מקאסאני: היינט בייטאג איז רבי יוסעלע דאמבראווער'ס יארצייט, מיר זענען אייניקלעך. מיין זיידע ר' מאיר יוסף (סקערעסטר זצ"ל, התט של הרה"ק רבי אברהם-עלע בן הרה"ק רבי ישעיהו קערעסטרער זי"ע) האט געהייסן יוסף נאך אים. **רבינו:** ער איז געווען א זון פון רבי מרדכי דוד, הייסט אז איר זענט ר' מרדכי דוד'ס אייניקלעך... רבי מרדכי דוד איז געווען א תלמיד פון רבי'ן פון לובלין.

האדמו"ר מקאסאני: אויך פונעם קאזניצער מגיד. **רבינו:** יא, דער ישמח משה האט זיך משדך געווען מיט ר' מרדכי דוד - זיין זוהן ר' נחום הערש איז געווען א איידעם. **האדמו"ר מקאסאני:** ער האט זיך עטליכע מאל משדך געווען מיט אים.

רבינו: מיר זענען אויך רבי מרדכי דוד'ס אייניקלעך ווייל ר' שלום אליעזר'ס מאמע, דעם דברי הימים רביצין איז געווען א אייניקל.

ווען דער ישמח משה האט זיך משדך געווען מיט רבי מרדכי דוד'ן, איז די חתונה געווען אין דאמבראווע. ער האט צוגעזאגט נדן, און צוגעזאגט קעסט, און ר' מרדכי דוד האט מכבד געווען דעם ישמח משה אז ער זאל זיין מסדר קידושין - דער ישמח משה איז געווען עלטער פון ר' מרדכי דוד - און מען איז געפארן צו די חתונה.

פאר די חתונה איז געקומען א שליח צום ישמח משה אז דער רבי האט געזאגט אז ער גיט נישט קיין נדן, ער איז שטיין געבליבן ווייל ער האט דאך צוגעזאגט אז ער וועט געבן, זאגט ער "עס וועט זיין א חתונה אן נדן".

א צייט שפעטער קומט נאכאמאל דער שליח, און זאגט "דער רבי האט באפוילן אז ער גיט נישט קיין קאסט", שוין וועט מען גיין צו די חופה אן א קאסט.

קומט צום דריטן מאל א שליח "דער רבי האט געזאגט אז ער איז נישט מכבד מיט סידור קידושין", איז דער ישמח משה שטיין געבליבן - האט ער געזאגט 'מילא ער גיט נישט קיין נדן, כאטש ער האט צוגעזאגט אז ער וועט געבן, נו, קען זיין אז ער האט נישט צו געבן, נו, איז נישט, ווען ער איז געקומען זאגן אז ער גיט נישט קיין קאסט איז מיר נאכמער קשה געווען, ווייל דאס מוז ער דאך יעצט נישט געבן, ער מוז דאס נישט תיכף אראפלייגן, עס האט דאך נאך צייט שפעטער, אבער כ'האב אים נאך אויך דן געווען לכף זכות, מסתמא זעהט ער נישט אז ער זאל האבן אינעם

עתידי, אבער יעצט אז ער גיט נישט דעם סידור קידושין, דאס קאסט דאך נישט קיין געלט, ער דארף גארנישט איינלייגן וואס וויל ער דערמיט? עפעס וויל ער דאך... מילא גיי איך נישט צו די חופה!".

שפעטער אויפדערנאכט איז געקומען א שליח און געזאגט אז דער רבי האט באפוילן איבערצוגעבן אז "ער גיט דעם נדן, ער גיט קאסט, און ער איז מכבד מיט סידור קידושין". אזוי, איז מען אריבערגעגאנגען צום ביהמ"ד וואו עס איז געווען דער קבלת פנים. ווען ער קומט אן זאגט אים דער ישמח משה "כ'זאלט געוואלט פרעגן דעם מחותן וואס דא איז געווען, פארוואס האט דער מחותן קודם געזאגט אזוי, און נאכדעם אזוי?".

האט ער געזאגט "כ'זעל דערציילן א מעשה - ער איז געווען א תלמיד פונעם רבי'ן פון רבי'ן פון לובלין - איינמאל האט דער רבי געדארפט א גרויסע טובה, און קיינער איז נישט דארט געווען נאר איך, און כ'האב געטון פארן רבי'ן א גרויסן קודת רוח פון וואס דער רבי שטארק נהנה געווען, און ער האט געזאגט אז בשכר זה ווען דו וועסט חתונה מאכן וועל איך קומען צו פארן צו די חתונה". וכך הוה, כל זמן דער רבי האט געלעבט בחיים חיותו איז ער געקומען צו פארן צו די חתונות. נאך די הסתלקות, האב איך ווייטער געזעהן דעם רבי'ן בהקיץ ביי אלע חתונות פון די קינדער.

יעצט דא, ביי די חתונה האב איך נישט געזעהן דעם רבי'ן, האב איך אנגעהויבן צו טראכטן אז דער רבי איז נישט מסכים צום שידוך האב איך פרובירט מדהה צו זיין, אז דער רבי קומט נישט קען איך נישט גיין ווייטער, אבער יעצט שפעט ביינאכט ווען כ'האב שוין געזעהן דעם רבי'ן בין איך גרייט צו האלטן ווארט אויף וואס כ'האב זיך מחייב געווען.

פרעגט אים דער ישמח משה "פארוואס האסטו נישט געפרעגט דעם רבי'ן פארוואס ער איז געקומען אזוי שפעט?", זאגט כ'האב אים יא געפרעגט, און דער רבי האט גענטפערט אז "אין דאמבראווע זענען דא אסאך מתנגדים, ווילאנג זיי זענען אויף האט ער נישט געוואלט קומען יעצט אז זיי שלאפן שוין קען ער שוין קומען"...

וכיבד את רבינו שליט"א לברך על הויך

ובריך רבינו: "לחיים לחיים לחיים, הצלחה מיט סייעתא דשמיא מיט אלעם גוטן".

האדמו"ר מקאסאני: "אמן, ויושר יליצו בעדינו".

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים זכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאיו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת וירא

מריה חיים אלי צוויבעל הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מריה יקותיאל יצחק מייזעלס הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

הר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מריה מנחם זאב זילבערשטיין הי"ו

המלמדים: הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

הר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מריה ישעי יצחק רובין הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

הר"ר אלי סימאן הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מריה יואל שרייבער הי"ו

המלמדים: הר"ר יעקב מאיר ראזענבערג שליט"א

הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

מריה קאפעל בערגער הי"ו

המלמד: הר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מריה עקיבא וויינשטאק הי"ו

המלמדים: הר"ר צבי זיידא ווייס שליט"א

הר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מריה יואל בלושטיין ני"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מריה מנחם שמואל פרענקל הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

מריה אברהם מנחם ווערטהיימער ני"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

הר"ר אלימלך לאנדא שליט"א

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מריה אהרן הערש אינדיג ני"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מריה וואלף ברוך ווער צבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מריה מעביל פריינד ני"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מריה אלי ניישטאדט הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברון שליט"א

מריה אברהם שמחה פרידמאן הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מריה משה דוד אקערמאן הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאיהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

וירא

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי היים

ב"ב

ארץ הקודש תובב"א

אלקא דמאיר עננו

מזלא טבא וגדיא יאה

ברגשי הודאה והערכה, נשגר בזה כוס של ברכה, בברכת מזל טוב, מריחוק מקום וקירוב לב, קדם מע"כ ידידינו ומכובדינו האי גברא יקירא, רודף צדקה וחסד תדירא, מסור בלב ונפש בגוף ובממון למען כוללינו המעטירה,

מוה"ר אשר זעליג לעזו שליט"א

חבר הנהלת מוסדות יטב לב בארה"ק באייראפע

לרגל השמחה שבמעונו, קול ששון בארמונו, ורוממות קל בגרונו,

בנישואי בתו שתחי' למז"ט ובשעט"מ

עב"ג הבחור החשוב והמצויין

כמר אליעזר זוסמאן אייכנשטיין ני"ץ

בן הרה"צ רבי משה מרדכי אייכנשטיין שליט"א

אדמו"ר מטריסק ירושלים

והנה כי כן נביע בזאת השורה, ברכת מזל טוב בשפה ברורה, קדם מור חותנו האי גברא יקירא, עושה ומעשה צדקה וחסד תדירא, בונה ומקים עולמות של תורה, בכל קצוי תבל ובפרט בלאנדאן הבירה, זה רבות בשנים עומד בראש קהילתינו המעטירה, ומשמש כעמוד התווך של כוללינו הק' והמפוארה, שמו הנכבד והנערץ מהללים בשבח ובשירה,

הרבני הנניד החסיד המרומם

מו"ה ר' ישעי' וואלף לעזו שליט"א

ראה"ק דקהל יטב לב ד'סאטמאר לאנדאן יע"א

זכות מעשיכם הכבירים לטובת כוללינו הק' זה רבות בשנים, תעמוד לכם לראות דורות ישרים ונאמנים, מהם ומכל יוצאי חלציכם, לאורך כל ימי חייכם, ומשמחה זו יושפע לכם רב ברכות ושובע שמחות, ותזכו להמשיך בפעליכם הישרים מתוך תענוג והרחבת הדעת.

המברכים ביקרא דאורייתא

הנהלת הכולל בארה"ק

דברות קודש

מב"ק מרז רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין פרשת לך לך שנת תשס"ט לפ"ק בקרית יואל יע"א

ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך, ופירש"י להנאתך ולטובתך ושם אעשך לגוי גדול כאן אי אתה זוכה לבנים, ועוד שאודיע טבעך בעולם. והעיר מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל בפרשתו (עמוד ה) דלכאורה אין זה מעליותא לאדם כשעושין לו נס, דכבר אמרו חז"ל (שבת נג) כמה גרוע אדם זה שנשתנו לו סדרי בראשית, גם מבואר בגמרא (שם לב) כל העושין לו נס מנכין לו מזכותיו, ומשמע מזה דאינו טובה לאדם שיעשה לו נס, ואם כן איזה הנאה יהיה לו לאברהם אבינו מזה. והאריך שם ליישב דבנס מפורסם שנתרבה כבוד שמים אינו גריעותא, עיי"ש לדרכו. ואף אנן נימא בה מילתא.

ונראה על פי מה שכתב בבית שמואל אחרון (פ' מצורע) על אמרם ז"ל (ערכין טז) מפני מה אמרה תורה מצורע בדד ישב, הוא הבדיל בין איש לאשתו לפיכך אמרה תורה בדד ישב. כי אמרו חכמי הרופאים דצרת בא מתגבורת מרה שחורה, ומרה שחורה בא מהתבודדות, ורפואתו שילך בין בני אדם, ואם כן היה לו להמצורע לישב בין בני אדם, אלא שכתב הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ב פכ"ט) במאמר המדרש (כ"ר פ"ה ס"ה) וישב הים לאיתנו, תנאי התנה הקב"ה עם הים שיקרע לפני ישראל, כי השי"ת לא רצה שיהיה אחר בריאת עולם שינוי טבע, ולכך התנה עם הים בשעת הבריאה שיקרע ולא יהיה שינוי טבע. ולזה אמרו בגמרא (פסחים נד) שהתורה קדמה לעולם, כי התורה אמרה דברים שהן שלא כדרך הטבע, כמו במצורע שאמרה בדד ישב, והשי"ת לא רצה שיהיה שינוי הטבע אחר הבריאה, לכך קדם התורה לעולם, ואם כן הרי כך דרך הטבע בבריאה,

מאחר שכך מבואר בתורה שקדמה להבריאה, וזה פירוש הגמרא מפני מה אמרה תורה בדד ישב, הלא זה שלא כדרך הטבע, לזה השיב לפיכך אמרה תורה, דכיון שנכתב בתורה אשר קדמה לבריאה, הרי דרך הטבע היא כך, עכ"ד. ובוזה כתב א"ז זללה"ה בישמח מושה (פ' תריע) לפרש הגמרא (פסחים נד) התורה קדמה לעולם וישראל קדמו לעולם, דהיינו דחוקי הטבע לא שלטה בהם, וכל מה שנשתנה לטובת ישראל הושם בטבעם מתחילת הבריאה שישתנו ואין בזה בגדר שינוי הטבע, עכ"ד.

ובזה פירש א"ז זללה"ה בעצי חיים (פ' בראשית) קישור סוף התורה בתחלתו, לכל האותות והמופתים וגו' אשר עשה משה לעיני כל ישראל, ויקשה על זה הא היא שלא כדרך הטבע, והקב"ה אינו רוצה בשינוי טבע. ועל זה אמר בראשית, בשביל התורה שהנקרא ראשית, ובשביל ישראל שנקראו ראשית, היינו שהם ראשית וקדמו לעולם הטבעי, ועל כן גם האותות והמופתים אשר עשה משה לעיני כל ישראל, לא היו שום שינוי טבע לפי שהם קדמו לבריאה, ובדרך הטבע הוא כך, עכ"ד. (והאריך בזה גם מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל בכמה מקומות).

ובזה יתיישב מה שפירש"י לך לך להנאתך ולטובתך, כי אברהם אבינו הוא היה ראשיתו של כלל ישראל, וממנו נוצר אומה הישראלית אשר קדמו לעולם, וכולה בתר רישא גריר, ועל כן כמו שבני ישראל הם חוץ לטבע, גם אברהם אבינו לא שלטה בו חוקי הטבע, ולזה שפיר כתב רשיו"ל להנאתך ולטובתך, כאן אי אתה זוכה לבנים, אבל בארץ ישראל יזכה לבנים ויהיה להנאתו ולטובתו, ואף דאמרינן כמה גרוע אדם זה

יהיה משועבד אל חוקי הטבע, שהרי כל בריאת שמים וארץ הרי היא בזכותו של אברהם אבינו ואדרבה הטבע משועבד אליו, ואם כן שפיר יהיה להנאתו ולטובתו.

ובזה יל"פ דברי רשיז"ל ואגדלה שמך, הריני מוסיף אות על שמך, שעד עכשיו שמך אברם, מכאן ואילך אברהם. ולהלן כתב רשיז"ל עה"פ (בראשית טו ה) ויוצא אתו החוצה, אמר לו צא מאצטגנינות שלך שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן, אברם אין לו בן אבל אברהם יש לו בן וכו' אני קורא לכם שם אחר וישתנה המזל. ולפי דרכינו הכוונה אברם אינו מוליד, כי לא היה אפשר לעשות לו שינוי הטבע, דכמה גרוע אדם זה שגשגנו לו סדרי בראשית, אבל אברהם מוליד, כי אברהם אותיות בהברא"ם להורות דבזכותו נברא העולם, ואם כן אינו שינוי הטבע, אלא מעת שגשגנוה שמו לאברהם דמורה שבריאת העולם היה בשבילו והטבע משועבד אליו שפיר משתנה הטבע בשבילו, דזהו טבע הבריאה. ולזה אמר לו הקב"ה ועוד שאודיע טבע"ך בעולם, שיודיע בעולם שאברהם אבינו הוא טבע הבריאה דבשבילו נברא העולם.

השי"ת יעזור שיהיה לנו הזכיה להיות אותו אומה שכתוב בה ומי גוי גדול וגו', כולנו זרע אברהם אבינו, והברכה שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו ברוחניות ובגשמיות נאמר לשעתו ולכל הדורות, ודיבורו של הקב"ה הוא נצחי לזרעו של אברהם אבינו עד סוף כל הדורות, וכל מי אשר בשם ישראל יכונה והוא מצאצאיו של אברהם אבינו זוכה להנות מברכות הללו. השי"ת היא בעזרינו שיהיה לנו חלק בברכות הללו הן בגשמיות הן ברוחניות ובכל הענינים, ובני ישראל יזכו לבני חיי ומזוני רוויחי וכל טוב, עדי נזכה לביאת הגואל בהתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

שגשגנו לו סדרי בראשית, לזה כתב רשיז"ל ועוד שאודיע טבע"ך בעולם, היינו טבעו של אברהם אבינו שהוא שונה מחוקי הטבע של בריאת העולם, ואדרבה טבע העולם משועבד אליו, אבל אצלו נשתנו חוקי הטבע מששת ימי בראשית.

והנה הקשו המפרשים (עיין רמב"ן פ' בחקותי) על הא דכתיב אם בחקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם, האם זהו מחוקי הטבע שאם יעסקו בתורה ויקיימו מצוות ונתתי גשמיכם בעתם ואם לא לא. אמנם לפי האמור הרי כיון שנאמר כן בתורה זהו חוקי הטבע, כי התורה הוא למעלה מהטבע, ואם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, ונתתי גשמיכם בעתם, ישפיע הקב"ה פרנסה, ואינו חוץ לדרך הטבע, אלא זהו מחוקי הטבע, כיון שכתוב כן בתורה.

ובדרך זה יש לרמז הכתוב ואעשך לגוי גדול, רמז על שעתידין ישראל לקבל התורה, וכדאיתא במדרש רבה (פל"ט ס"א) שאמר לו אברהם ומנח לא העמדת ע' אומות, אמר לו אותה אומה שכתוב בה (דברים ד ז) כי מי גוי גדול וגו' אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים אני מעמיד ממך. והרי הטבע משועבד לחוקי התורה, כי מה שנאמר בתורה זהו מחוקי הטבע, ואם יבואו בביהמ"ד ויעסקו בתורה ויהיו דבוקים בהתורה הקדושה שהוא למעלה מן הטבע, אז יזכו שיהיה ואברך בממון, שישפיע הקב"ה השפעת ממון ונתתי גשמיכם בעתם.

[ב]

אמנם יש לפרש עוד דאיזה הנאה הוא לאברהם אבינו שישתנה הטבע בשבילו. אך ביאור הענין הדנה איתא במדרש רבה (פי"ב ס"ט) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אמר רבי יהושע בן קרחה בהבראם בזכותו של אברהם. ולפי זה דבריאת שמים וארץ היה בזכותו של אברהם לא שייך למימר שאברהם אבינו

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם